NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM Wydanie II.
Rok IX. Kraków, niedziela 5 grudnia 1926 Nr. 272

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279 Ko[...]owe P. K. O. w Krakowie 400.630.
Nakładem Sp[...]wniczej „NOWY DZIENNIK“
Wszelkie komunikaty [...] nadsyłać wprost do Administracji.
Komunikaty prze[...] redakcji nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie [...]. Za inseraty redakcja nie odpowiada
Redaktor naczelny [...]yjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena numeru **20** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 4·40. kwrt. Zł.13·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 4·60. „ „ 13·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 5·00. „ „ 15·00
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 8·25. „ „ 25·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz milimetr 1-szp. Zł. 0·20. nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85. wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—, gratulacye Zł. 10 inseraty zamiejscowe o 50% zagraniczne 100% droższe.

Po bankructwie -- nowa firma

Kraków, 4 grudnia

(b) Dzień dzisiejszy — sobota, 4 grudnia 1926 — zapisany będzie spiżowemi głoskami w dziejach niepodległej Polski. Dzisiaj bowiem rozpoczynają się w Poznaniu, w sali hotelu „Bazar“, narady tworzonego przez Romana Dmowskiego Obozu Wielkiej Polski. „Wstępem do narad będzie — jak donosi „Kurjer Polski“ — wielka mowa programowa Romana Dmowskiego, po której nastąpi dyskusja i oddzielne konferencje, a następnie powzięta będzie uchwała. Na zjazd ten mają przybyć przedstawiciele przemysłu i kupiectwa oraz wielkiej i średniej własności ziemskiej. Celem zjazdu jest doprowadzenie do ujęcia w ramy organizacyjne wszystkich elementów zachowawczych i umiarkowanych w państwie“.

Jak to? — pytamy — czy dla ujęcia w ramy organizacyjne wszystkich elementów zachowawczych i umiarkowanych potrzeba dopiero tworzyć nowy „obóz“? Wszak obóz taki od dawna istnieje! Jest nim endecja z Romanem Dmowskim na czele! Pocóż tedy sam Roman Dmowski tworzy nagle nową organizację, nowy „obóz“? — — L

Odpowiedź na to pytanie jest zupełnie prosta. Endecji przytrafiło się to, co się dzisiaj niestety aż nazbyt często zdarza w życiu kupieckiem. Zbankrutowała. Stała się politycznie i ideologicznie, niewypłacalną. Jest to przykre i smutne, ale jest — faktem. Kramu mimo to zamknąć jednak nie można, bo się musi przecie — żyć. Cóż się tedy robi? Ot, poprostu, zmienia się — firmę. Wszystko pozostaje po staremu, tylko nad sklepem widnieje nowy — szyld. — —ŁL

O. W. P. (Ob-Wie-Pol — jak mówi ironicznie jedno z pism warszawskich) jest niczem więcej i niczem innem jak nową firmą en[decji]. Pro foro externo ma się naturalnie zaw[sze] uzasadnienie... programatyczne. Wygląda ono w tym wypadku nastę[pująco]: Panujący system marsz. Piłsudskiego [...] narod[...] [...]idzimy [...]wiczne i systematyczne wysiłki — pisze „Słowo Polskie“ — w kierunku zniszczenia(!) wszelkiej organizacji politycznej narodu(!). Dąży się wyraźnie do rozbicia obozu narodowego... Wszystko wygląda że dążeniem obecnego systemu jest atomizacja polityczna narodu...“ Tej „atomizacji“ pragnie endecja przeciwstawić „zwartą organizację narodu“ — „jak najenergiczniej i z wytężeniem wszystkich sił“. A ponieważ sam obóz endecki nie jest już dziś więcej ową legendarną i przez wszystkich bardów endeckich opiewaną „zwartą organizacją narodu“ — przeto trzeba stworzyć dla starej treści nową formę. Dzisiaj tworzą ją właśnie w Poznaniu, w sali hotelu „Bazar“.

Oszustwo endeckie polega zaś — jak zawsze — na starym i tylekroć wypróbowanym tricku. Mianowicie na identyfikowaniu „narodu“ z tzw. „obozem narodowym“ czyli endecją. Mimo bankructwa używa więc endecja dalej tych samych metod, co dotychczas. Z przerażeniem widzi, że poza jej plecyma i bez jej placet organizują się grupy konserwatywne wielkiego przemysłu i ziemiaństwa. Truchleje na myśl, że straci rząd dusz w narodzie. Zamiast jednak poddać w tej sytuacji dotychczasowe swoje błędy zasadniczej rewizji, dosiada endecja swego konika i trąbi na alarm: „naród“ w niebezpieczeństwie! I pod firmą „Obozu Wielkiej Polski“ zarzuca sieci na rozbudzone politycznie grupy ziemiaństwa i wielkiego przemysłu.

Czy „elementy zachowawcze i umiarkowane w państwie“ poznają się na tej sztuczce endecji? Czy poznają w szczególności, że nowy manewr taktyczny p. Dmowskiego jest tylko fintą przedwyborczą, próbą wskrzeszenia ósemkowej Chjeny z roku 1922?

Ważniejszą jednak kwestją, aniżeli zachowanie się żywiołów, na które poluje endecja, jest — stanowisko lewicy wobec nadchodzących wydarzeń. Prawica się konsoliduje. Ważną jest naturalnie rzeczą, aby ta konsolidacja nie odbyła się pod skrzydłami endecji — pod auspicjami ciasnego szowinizmu, ekskluzywności i partyjnictwa, demagogicznego antysemityzmu itd. Ale ważniejszą — jak powiadamy — jest kwestja konsolidacji **lewicy**. A to, co pod **tym** względem się dzieje, napawać musi poważną troską i niepokojem. Lewica rozproszkowana. PPS w opozycji. Rząd, narodzony w maju jako lewicowy, spłowiał pod jesień tak bardzo, że dziś nieliczna i ciągle jeszcze słabiutka demokracja polska w prawdziwym jest kłopocie, czy się ma przyznać do swego w stosunku do tego rządu — ojcostwa.

I kto wie, czy to rozproszkowanie lewicy nie jest najlepszym atutem bankruta, który dziś otwiera sobie interes pod nową firmą...

„Im wunderschönen Monat Mai, als alle Knospen sprangen“ — nie przewidywaliśmy, że w zimie lewica będzie bardzo mieszanemi uczuciami odnosiła się do rządu, a prawica podnosiła głowę. Nie przeczuwaliśmy w maju, że w grudniu znowu będą w najlepsze kwitnąć obce tradycyjne — „obozy“.

Budżet min. reform rolnych przyjęty w II czytaniu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. Dzisiaj odbyło się posiedzenie sejmowej komisji budżetowej, na którem w drugiem czytaniu przyjęto preliminarz budżetowy ministerstwa reform rolnych. W dyskusji zabrał głos pos. Sommerstein który ponownie wskazał na upośledzenie rolników żyd. przy parcelacji ziemi oraz na nieprzyznanie im kredytów przez Bank Rolny.

W odpowiedzi minister reform rolnych p. Staniewicz oświadczył, że będzie osobiście czuwał nad tem, by banki rolne i urzędy ziemskie nie czyniły różnic wyznaniowych ani narodowościowych.

Narada prawicy narodowej w Krakowie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 3. 12 Sin. Jak się dowiadujemy ze źródeł miarodajnych, odbędzie się w poniedziałek w Krakowie narada t. zw. prawicy narodowej z udziałem hr. Zdzisława Tarnowskiego. Zjazd obradować będzie nad sprawą utworzenia centrali stronnictwa w Warszawie oraz założenia całego szeregu oddziałów w innych miastach Rzeczypospolitej

Rząd zamierzał rozwiązać Sejm

w razie odrzucenia dekretu prasowego

Zaniechał jednak tego zamiaru.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3 12 (Sin) Ze źródeł dobrze poinformowanych dowiadujemy się, że pogłoski przyniesione przez dzisiejszą poranną prasę warszawską o rozwiązaniu sejmu przez rząd w pewnej mierze odpowiadały prawdzie. W łonie rządu istotnie powstał zamiar rozwiązania sejmu na wypadek, gdyby sejm na wtorkowem posiedzeniu plenarnem uchylił dekret prasowy drogą zwykłej uchwały. Według zasięgniętych przez nas informacyj, alarm wszczęty z tego powodu w prasie wpłynął na rząd, który później zaniechał zamiaru rozwiązania sejmu. — Ł LLL

Dekret prasowy zastąpiony nową ustawą prasową?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. „Głos Prawdy", a więc organ rządowy, przynosi dzisiaj bardzo ciekawą wiadomość wzwiązku z opracowywaniem nowego dekretu prasowego. Wiadomość jest o tyle ciekawa, że poprzedni dekret i jego losy są jeszcze wciąż nieznane.

„Głos Prawdy" pisze: „Dowiadujemy się, że Rada prawnicza zajmuje się obecnie nowym projektem ustawy prasowej. Po wydaniu opinji Rada prawnicza projekt ten prześle Radzie ministrów, która ze swej strony ua jednem z najbliższych posiedzeń go zaaprobuje i przedstawi do podpisu prezydentowi Rzeczypospolitej. Dekret prasowy będzie uwzględniał projekt ustawy dziennikarskiej, opracowany przez Związek Syndykatu dziennikarzy i zawierać będzie obowiązki i prawa dziennikarza. Nowy dekret wprowadza jurysdykcję sądów, a nie władz administracyjnych w przestępstwach prasowych. Jak nam wiadomo, dekret prasowy z 4 listopada został wniesiony do Sejmu tylko w tym celu, aby do czasu wydania nowego dekretu nie powstała luka".

Sprawą trupów zajmie się p. wicepremjer Bartel

Konferencja posła Farbsteina z p. Bartlem.

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 3 12 (Sin.) W dniu wczorajszym odbył pos. Farbstein dłuższą konferencję z p. wicepremierem Bartlem. Na konferencji poruszono sprawy aktualne a przedewszystkiem sprawę trupów żydowskich w prosektorjach. Pos. Farbstein zwrócił uwagę p. wicepremjera na wielką krzywdę wyrządzoną studentom żydowskim, żądając od nich dostarczenia trupów i wręczył wicepremjerowi odpis memorjału medyków żydowskich, studentów uniwersytetów warszawskiego i wileńskiego, w którym wyrażony jest protest przeciwko szykanom tak ze strony studentów chrześcijańskich jak i po części ze strony władz akademickich.

P. wicepremjer po wysłuchaniu wywodów pos. Farbsteina przyrzekł osobiście zająć się wszystkiemi poruszonemi na konferencji sprawami, a zwłaszcza sprawą trupów. P. wicepremjer zapewnił, że w najbliższym czasie udzieli posłowi Farbsteinowi odpowiedzi.

Wkońcu pos. Farbstein zaprosił p. wicepremjera na uroczystość otwarcia pierwszego żydowskiego domu akademickiego w Warszawie. P. Bartel zaproszenie przyjął.

Endecki manewr nie udał się

Wniosek ZLN. o podział miast na okręgi wyborcze — odrzucony.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. Sejmowa komisja administracyjna obradowała dziś w dalszym ciągu nad projektem ustaw samorządowych. Przewodniczący pos. Putek złożył sprawozdanie z konferencji, jaką odbył z wiceministrem Jaroszyńskim i stwierdził, że ministerstwo spraw wewn. przykłada wielką wagę do prac komisji, ze względu zaś na konieczność przeprowadzenia nowych wyborów w poszczególnych powiatach Rzeczypospolitej, dokona jak najszybszego wprowadzenia w życie nowych ustaw samorządowych. Ministerstwo po otrzymaniu prac komisji zajmie się niemi i zgłosi dalsze propozycje przy trzeciem czytaniu. Pogłoski, jakoby stanowisko ministra było inne niż komisji powiedział wiceminister są plotkami.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania, komisja ukończyła drugie czytanie ordynacji wyborczej do gmin miejskich. Wniosek ZLN o wprowadzenie w miastach okręgów wyborczych upadł większością głosów lewicy oraz Ch. D., Ch. N., NPR. i mniejszości narodowych, przeciw głosom Piasta i ZLN. W ten sposób wniosek endecji, zmierzający do tego, by ludność żydowska pozbawiona była w instytucjach samorządowych należytej reprezentacji, upadł głosami wszystkich stronnictw polskich z wyjątkiem Piasta i ZLN.

Uchwalono natomiast, że każde miasto stanowić będzie dla siebie jeden okręg wyborczy. Na tem skończono drugie czytanie projektu ustaw samorządowych. Trzecie czytanie załatwione będzie zaraz po ferjach świątecznych.

Konflikty w polskim przemyśle górniczym

Groźba strajku w Zagłębiach węglowych.

Strajk w Drohobyczu.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3 12 (Sin) Z Sosnowca donoszą: Rada zjazdu przemysłowców Zagłębia Dąbrowskiego zawiadomiła socjalistyczny związek górników, że uważa podwyżkę płac robotników za miesiąc grudzień za nieaktualną. W dniu 8 grudnia w Dąbrowie Górniczej odbędzie się kongres delegatów wszystkich związków górniczych zagłębia Dąbrowskiego, Krakowskiego, Chrzanowskiego i Górnośląskiego, na którym zapadnie uchwała co do dalszego postępowania górników. Związek górników oświadczył, że jeżeli przemysłowcy nie dadzą odpowiedzi do dnia 8 grudnia, to w dniu tym w zagłębiu Dąbrowskiem ma być proklamowany strajk wszystkich robotników górniczych.

Strajk w Drohobyczu.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3 12 (Sin) Wczoraj wieczorem powstał zatarg w rafinerjach w Drohobyczu.— Zastrajkowali robotnicy rafineryj naftowych Galicja, Nafta oraz robotnicy rafinerji w Stanisławowie. Strajk nie objął rafinerji państwowej „Polmin" i „Premjer". Powodem strajku jest zatarg o płacę. ——

Zatarg robotników rolników ze związkiem ziemian

Warszawa, 3 12 (Sin) Od początku listopada toczące się pertraktacje między związkiem robotników rolnych a związkiem ziemian o umowę zbiorową, zostały przerwane, gdyż obywatele ziemscy nie chcą przyznać prawa nieusuwalności tym robotnikom, którzy przepracowali lat 25 i którzy w tym okresie czasu byli choćby jeden rok ordynarjuszami. Sprawę komplikuje jeszcze fakt, że robotnicy rolni nie chcą zgodzić się na arbitraż. Związek robotników zwołuje posiedzenie zarządu głównego dla omówienia sytuacji.

Izby handlowe-przemysłowe w b. Kongresówce

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. Dnia 9 bm. odbędzie się konferencja w ministerstwie handlu i przemysłu w sprawie projektu mających się otworzyć w Kongresówce izb handlowo przemysłowych. W konferencji tej z ramienia kupiectwa żydowskiego wezmą udział pp. pos. Wiślicki, senator Trusker, inż. Seidenmann i sędzia Frede.

Narada w sprawie nowelizacji ustawy o monopolu spirytusowym

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. W ministerstwie skarbu odbywa się dalszy ciąg narad komisji międzyministerjalnej powołanej do uzgodnienia poglądu ministerstw na opracowany przez ministerstwo skarbu projekt nowelizacji ustawy o monopolu spirytusowym.

Komisja zapałczana

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. Na podstawie artykułów, 18, 19 i 34 ustawy o monopolu zapałczanym, utworzona została specjalna komisja, której zadaniem będzie ustalenie cen zakupu urządzeń oraz materjałów niezbędnych do wyrobu zapałek oraz do oszacowania fabryk, mających być wykupionemi z rąk prywatnych.

——o-§-o——

Prezydjum polskiego klubu literackiego

Telefonem od naszego korespondenta.

Wrszawa, 3 12 Sin. Dziś odbyło się pierwsze posiedzenie nowego zarządu polskiego klubu literackiego, na którem ukonstytuowało się nowe prezydjum. Prezesem wybrany został p. Ferdynand Goetel, wiceprezesami pp. Zofja Rygier-Nałkowska i Juljusz Kaden-Bandrowski. W miejsce ustępującego p. Lorentowicza wybrano dop rezydjum p. Boya-Żeleńskiego.

Ciekawy proces

Telefonem od naszego korespondenta

Lwów, 3. 12 Sin. „Gazeta Poranna" donosi że w sprawie posła Witosa przeciw adwokatowi lwowskiemu Andrzejowi Matkowskiemu za obrazę czci przez zarzut Matkowskiego jakoby poseł Witos nadużywał swego mandatu poselskiego dla celów osobistych, sąd skazał Matkowskiego na grzywnę. Wobec odwołania się skazanego, senat odwoławczy sądu w Brzeżanach zniósł ten wyrok i zarządził przeprowadzenie nowej rozprawy. Na rozprawę tę będą powołane wybitne osobistości ze sfer rządowych i stronnictw politycznych.

Adwokat Hofmokl-Ostrowski po raz drugi staje przed sądem

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. W Warszawie rozpoczęła się ciekawa rozprawa przeciwko znanemu adwokatowi warszawskiemu Hofmokl Ostrowskiemu, oskarżonemu o wydanie książki pt. „Strzały w sądzie", w której opisuje swoją własną rozprawę na tle użycia broni: w sali sądowej. Ponieważ p. Hofmokl Ostrowski wyjawia w swej książce tajemnicę przesłuchania świadków przy zamkniętych drzwiach książka została skonfiskowana przez komisarjat m. Warszawy a autora pociągnięto do odpowiedzialności.

Na horyzoncie politycznym

Czy „konferencja czterech" dojdzie do skutku?

Europejska prasa wentyluje wciąż kwestję, czy zapowiedziana konferencja ministrów spraw zagranicznych Francji Anglji Włoch i Niemiec dojdzie do skutku. Warto przy tej sposobności zanotować głos francuskiego dziennika „Petit Parisien", o którym wiedzą, że pozostaje w dobrych stosunkach z Quai d'Orsay. Otóż dziennik ten twierdzi, że jeszcze nie ustalono, czy konferencja ta dojdzie do skutku ale zależy wyłącznie od „Il Duce", czy spotkanie między nim a Briandem ma nastąpić Briand napewno zechce skorzystać ze sposobności by rozmówić się z Mussolinim na temat spraw dzielących Włochy od Francji, a być może rozszerzy się tę rozmowę do konferencji czterech. Jednakowoż taka konferencja mogłaby się tylko wtedy odbyć, gdyby poprzedziły ją nieobowiązujące rokowania podczas sesji Rady Ligi Narodów i gdyby te rokowania zagwarantowały dodatnie rezultaty w sprawach tyczących się wyłącznie wszystkich czterech mocarstw. Odnosi się to głównie do militarnej kontroli nad rozbrojeniem Niemiec oraz do kompetencji komisji kontrolnej, którą ma wyłonić Liga Narodów. Uregulowanie zaś francusko-włoskich problemów ma być z tej konferencji czterech wyłączone i zastrzeżone wyłącznie dla rozmowy między Briandem a Mussolinim.

Niemcy przed grudniową sesją Rady Ligi Nar.

„Daily Telegraph" donosi, że Niemcy zwróciły się do Francji z propozycją, by rozpocząć natychmiast dyskusję nad stanem niemieckiego rozbrojenia. Chodzi o to, by jeszcze przed grudniową sesją Ligi Narodów uregulować tę sprawę i w ten sposób umożliwić, by między sojusznicza komisja kontrolna już w grudniu opuściła Berlin.

W tym celu dr Stresemann opracował memorjał ustalający warunki, pod jakimi Niemcy gotowe są poddać się kontroli Rady Ligi Narodów. Przedewszystkiem taka kontrola musiała by być uchwaloną większością głosów, a tego rodzaju uchwała mogłaby tylko zapaść, gdyby okoliczności uprawdopodobniły, że Niemcy nie uczyniły zadość swoim zobowiązaniom w sprawie rozbrojenia. Traktat wersalski nie zawiera żadnych prawnych podstaw do ustanowienia stałej kontroli, a uposażenie komisji Ligi Narodów w tego rodzaju kompetencje kolidowałoby z prawami przysługującemi rządowi niemieckiemu w stosunku do swych niemieckich obywateli.

Niemiecka dyskusja parlamentarna o rosyjski film

Jak wiadomo film rosyjski przedstawiający bunt marynarzy na krążowniku „Kniaz Potemkin" po długich a ciężkich zabiegach uzyskał zezwolenie najwyższego organu cenzury niemieckiej. Mimo to Bawarja i Wirtembergja odmówiły zezwolenia na wyświetlenie tego filmu, przeciwko czemu niemieccy socjaliści wnieśli interpelację do parlamentu. Minister spraw wewnętrznych dr Külz w odpowiedzi na interpelację zaznaczył, że nie może już teraz udzielić żadnych wyjaśnień, albowiem nie otrzymał jeszcze wszystkich aktów z Wirtembergji. Przeciwko tej odpowiedzi bardzo ostro zaprotestował socjalistyczny poseł dr Landsberg, zarzucając ministrowi brak odwagi cywilnej. Sprawa przedstawia się zupełnie jasno, albowiem skoro najwyższy organ państwowy udzielił swego zezwolenia na wyświetlenie tego filmu w całych Niemczech, to pojedyncze kraje nie mają prawa anulować takiego zarządzenia. Socjaliści upatrują w tem próbę naruszenia autorytetu państwowego.

Międzynarodowa konferencja rozbrojeniowa nie odbędzie się prawdopodobnie w r. 1927.

Komisja przygotowawcza dla zwołania międzynarodowej konferencji rozbrojeniowej zwołaną została na 21 marca 1927 roku tj. po ukończeniu marco-

Z bajek bułgarskich.

Zaprawdę, dobry uczynek nigdy nie ginie

Pewnego razu był sobie król. okropny sknera; miał on syna a gdy ten dorósł, dał mu sztabę złota i wysłał go w świat wraz z wezyrem, aby znacznie więcej zdobył. Po trzech latach miał wrócić z trzema sztabami złota, a jeśli ich nie przyniesie, straci życie.

Udali się do innego państwa, a gdy weszli do pewnego miasta, zauważyli, że jednego człowieka ze związanemi nogami ciągną wzdłuż ulicy. Zapytali: „Cóż złego uczynił ten człowiek że go tak znieważacie?" Odpowiedzieli, że taki u nich zwyczaj; jeśli ktoś umiera, zawiązuje mu się nogi, wlecze po mieście każdy trochę pomaga, a pomoc ta jest ostatnią posługą dla duszy zmarłego. Królewicz, młodzieniec bardzo miłosierny, wykupił go, sporządził mary, wyprowadził nieboszczyka za miasto, przygotował grób pogrzebał go i, wbrew woli wezyra, przysposobił stypę. Gdy wezyr widział, — że syn króla pieniędzmi rozrzutnie szafuje, porzucił go i wrócił do domu. Istotnie młodzieniec całe pieniądze na dobroczynne cele wydał.

Królewicz wrócił tedy do miasta, a ponieważ obawiał się wrócić do domu, zgodził się do służby w jakiejś starej gospodzie do której nikt już nie zachodził. Obsługą swoją doprowadził do tego, że wszyscy tam znów przychodzili, i w krótkim czasie stary się wzbogacił. Pewnego razu pytał go stary, co chce za swą pracę. Młodzieniec odpowiedział: „Trochę pieniędzy; tyle, bym w obcy kraj pójść mógł". „Pięknie", mówił staruszek, nie chciał go jednak samego puścić w świat; szukał dlań towarzysza; spotkał murzyna, który prosił, by go wybrał na towarzysza królewicza. „Nie", odrzekł stary „ty mu się nie będziesz podobał". „Doprowadź mię tylko do królewicza a jeśli mu się nie będę podobał, to sobie znów pójdę". Stary zabrał go z sobą. a gdy młodzieniec ujrzał murzyna, podobał mu się.

Nazajutrz udali się w podróż Gdy doszli do studni, rzekł murzyn do królewicza: „Słuchaj, bracie, pójdziemy teraz w obce kraje; złóżmy tu obaj przysięgę, że jeden drugiemu nigdy niczego nie zatai, że zawsze będziemy razem we dnie i w nocy, a jeśli znów wrócimy z boską pomocą to przy tej cysternie równo i po bratersku podzielimy się wszystkiem, co tylko zdobyliśmy". Przysięgli i ruszyli w dal.

Po drodze natknęli na pustkowie, a ludzie których spotkali, ostrzegali podróżników, aby tam nie wchodzili bo zginą. Lecz murzyn puścił to ostrzeżenie mimo uszu. Wieczorem wstąpili do opuszczonej gospody; młodzieniec położył się w izbie i zasnął; murzyn jednak przeszedł przez wszystkie pokoje. Nagle ujrzał trójgłową lamię; pożerała ona ludzi, którzy się tam zatrzymywali, zabierała im pieniądze i jedną izbę niemi napełniała. Murzyn zabił ją, zamknął pokój z pieniądzmi i nic o tem nie mówił swemu towarzyszowi. Nazajutrz udali się w drogę i przyszli do stolicy cara.

Żyła tam córka carska, która wielokrotnie była poślubiona; ani jeden mąż nie pozostał przy życiu; wszyscy umierali w pierwszą noc poślubną. Murzyn poszedł do cara i starał się o jego córkę w imieniu młodzieńca. Car popatrzył na młodzieńca i natychmiast ślub urządził. Wielu ludzi nakłaniało go, by jej nie poślubił, bo w kwiecie wieku zginie, ale murzyn powiedział, by żadna troska nie zachmurzyła mu czoła, bo on jest u jego boku.

Gdy w pierwszą noc młoda para udawała się do sypialni domagał się murzyn, aby mu pozwolono spać w tej samej komnacie. Młodzieniec prosił murzyna, aby on spał na jego miejscu, ale czarny towarzysz przypomniał mu przysięgę i młody małżonek umilkł. Właśnie młoda para zasnęła, gdy nagle córka cara poczęła chrapać. Murzyn wstał, wydobył szablę i, pochyliwszy się, cicho przy niej stanął. Wkrótce wydobył się z ust młodej pani wielki wąż, który właśnie miał męża poką́sać, gdy w tejże chwili murzyn szablą ściął kawał tułowia węża wraz z głową. Pozostała część węża napowrót wpełznęła do wnętrza kobiety. Gdy zrana wszyscy wstali, cie-

wej sesji Rady Ligi, która rozpocznie się dnia 7 marca. Jak więc widzimy, niema nadziei, by międzynarodowa konferencja rozbrojeniowa odbyła się jeszcze w roku 1927, a odłożenie terminu zwołania tej konferencji pozostaje w związku z niewyjaśnioną sytuacją polityczną.

Organizowanie się włoskiej emigracji

Faszystowska agentura telegraficzna, jak wiadomo, doniosła onegdaj, że banici polityczni z Włoch przenieśli swoje centralne organizacje do Zurychu. I tak włoscy socjaliści, którzy spodziewali się rozwiązania swej partji, przenieśli swój centralny komitet do Zurychu, gdzie przebywa Treves, Turatti i wielu innych socjalistycznych posłów. „Avanti“, zamknięty przez Mussoliniego dziennik socjalistyczny, pozostaje nadal organem partji i będzie na razie wychodził w Paryżu jako tygodnik. Sekcje partji powstaną wszędzie, gdzie w większej ilości gromadzi się włoska emigracja.

Emigranci otrzymać mieli pomoc międzynarodowego mularstwa, które im w Zurychu postawiło do dyspozycji olbrzymi gmach, gdzie znajdą pomieszczenie też rodziny emigrantów.

Wreszcie mają niektóre wielkie gazety angielskie i niemieckie jako swych korespondentów angażować kleryków i studentów włoskich mieszkających w duchownych instytucjach, by w ten sposób obejść kontrolę cenzury.

Zadania Ligi obrony praw człowieka

Opinja prof. Bascha.

W związku z wyborem na przewodniczącego Ligi Obrony praw człowieka profesora Wiktora Bascha, wystosował on odezwę do członków Ligi, w której omawia cele i zadania Ligi. Prof. Basch pisze między innemi:

„Walczymy o prawa ludzi pokrzywdzonych, niezależnie do jakiej partji należą, im większa dzieje się krzywda, tym silniej musimy na nią reagować. Musimy złagodzić surowość praw, zbliżyć je bardziej do potrzeb życia, będziemy bronić prawa ludów do nieskrępowanego rozwoju i niezależności. Niezmordowanie walczyć będziemy o pokój. Pragniemy szczerej demokracji, zwalczamy jej zniekształcenia w postaci demagogji. Będziemy bronić praw dziecka i kobiety i poświęcimy uwagę zagadnieniom społecznym, dbając o to, aby były rozwiązane w duchu wolności i równości. Oto do czego streszczają się zadania naszego towarzystwa. Winniśmy stać na straży czystości naszych zasad i nie zgodzimy się na żadne kompromisy. Winniśmy zdobyć dla naszych zasad opinję publiczną i czuwać nad ich urzeczywistnieniem. Nie ograniczymy się do próżnych skarg i czynnie będziemy zwalczać zło. W tym sensie uprawiamy politykę. Lecz nie bierzemy udziału w walkach partyjnych, ani w walkach wyborczych. Obce nam jest dążenie do władzy, które może wypaczyć nasze zasady“.

---

szył się zamek cały, że zięć został przy życiu.

Po niejakim czasie robili przygotowania do podróży, a od cara przyjął tylko czterdzieści mułów i czterdzieści próżnych worków. Gdy doszli do opuszczonej gospody, naładował murzyn grzbiety mułów pieniądzmi lamji a z młodą kobietą udali się w strony rodzinne. „Teraz“, rzekł murzyn „musimy się dzielić“. Podzielili się mułami i wszystkiem do połowy. „A teraz“, powiedział murzyn „musimy się dzielić także kobietą. Bierz ją za nogę, ja za drugą i możemy na szerokość, albo na długość nią się podzielić, zależnie od twej woli“. „Niech Bóg broni“ odpowiedział młodzieniec, „ustąp z tego żądania, weź ją sobie całą; nie chcemy jej przecież życia pozbawić“. „Nie“, odrzekł murzyn, „pomnij na twą przysięgę“. Młodzieniec musiał się na to zgodzić wziął żonę za nogę, a gdy tylko murzyn nóż wyciągnął, zakrztusiła się ze strachu i wypluła całą pozostałą w niej część węża. „A teraz sobie ją weź“, zawołał murzyn, „tego właśnie chciałem, by i ta część węża z niej wyszła“.

Potem opowiedział mu murzyn wszystko a także i to, że on był tym człowiekiem, którego on zaszczytnie pogrzebać kazał. Powiedziawszy to, znikł w tejże chwili.

Młodzieniec przeżegnał się i powiedział: „Zaprawdę dobry uczynek nigdy nie ginie“. Wsiadł na konia [illegible] swemu przyniósł czterdzieści sztab złota. P[illegible] został królem i zyskał sławę na całym świecie (Tłum. w. f.).

W jaki sposób Pasicz odpowiada Radiczowi?

Donieśliśmy we wczorajszym numerze o gwałtownej ofenzywie, którą Radicz przywódca kroackiej partji chłopskiej rozpoczął przeciwko Pasiczowi, staremu wodzowi serbskiej partji radykalnej. Na te ataki odpowiada Pasicz następująco: Od przedwczoraj panuje w Belgradzie gęsta mgła. We mgle trzeba być ostrożnym i pomału chodzić. Istnieje bowiem niebezpieczeństwo, zwłaszcza dla ludzi, którzy już raz byli w dziurze (Radicz jak wiadomo, siedział we więzieniu — przyp. Red.), że znowu wpadną w jakąś belgradzką dziurę, których dzięki Bogu w Belgradzie jest poddostatkiem. Zwłaszcza radzę największą ostrożność ludziom o słabym wzroku (Radicz jest wielkim krótkowidzem — przyp. Red.)

Czy St. Brzozowski był członkiem ochrany?

Burcew nadal stanowczo podtrzymuje swe oskarżenie.

Ostatni numer „Wiadomości Literackich“, przynosi m. in. wywiad p. Artura Prędskiego z Paryża ze znanym rewolucjonistą rosyjskim Włodzimierzem Burcewem w głośnej i nader przykrej sprawie Stanisława Brzozowskiego.

Burcew oświadczył:

— Dziwi mię bardzo, że sprawa Brzozowskiego jest w Polsce ciągle jeszcze przedmiotem polemiki. Co do mnie, **nie wątpię ani przez chwilę, że Brzozowski był członkiem ochrany.** Zdaję sobie dokładnie sprawę z tego, jak ciężki jest tego rodzaju zarzut; wiem, że jest on dla rewolucjonisty najstraszliwszem oskarżeniem. Ale opieram się przedewszystkiem na następujących trzech faktach.

1) Dokumenty w sprawie Bakaja, które swego czasu otrzymałem do przejrzenia, potwierdziły w zupełności słuszność wszystkich jego twierdzeń.

2) Zarzut, jakoby Bakaj przeszedł do obozu rewolucyjnego ze względów materjalnych, okazał się absolutnie nieuzadniony.

3) Podczas sądu partyjnego w Krakowie, na którym i ja byłem obecny, Bakaj, skonfrontowany z Brzozowskim, powiedział: „Tak, to pan przychodził do mnie, i to ja panu wręczyłem pieniądze“.

Czy Bakaj mówił wtedy prawdę, za to naturalnie ręczyć nie mogę, ale muszę mu wierzyć, bo, jak już wspomniałem, dokumenty, potwierdziły słuszność wszystkich innych jego zeznań. Trudno więc przyjąć, ażeby w tym jednym właśnie wypadku Bakaj miał kłamać.

Pozatem w sprawie tej nie mam nic nowego do nadmienienia i nadal utrzymuję swe dawne argumenty i poglądy, dobrze znane wszystkim tym, którzy zajmowali się lub zajmują nadal sprawą Brzozowskiego. Osobiście dla wyjaśnienia tej sprawy nic więcej uczynić nie mogę, — stosunek mój do rządu Sowietów nie pozwala mi na to. Przypuszczam jednak, że którykolwiek z wybitnych komunistów polskich w Rosji mógłby z łatwością otrzymać do przejrzenia dokumenty departamentu policji w Moskwie, co pozwoliłoby może na ostateczne załatwienie tej przykrej sprawy. Życzę każdemu, ktoby się tego podjął pomyślnych wyników. Aczkolwiek przyznać się do popełnionej omyłki nie jest naogół rzeczą przyjemną, uczynię to z największą radością, jeśli się okaże, iż przekonanie moje o winie Stanisława Brzozowskiego oparte było na pomyłce“.

Lista Nr. 23

Funduszu Łańcuchowego

na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

(Datki składać należy na konto PKO 406.365).

I. **Po 100 Zł złożyli:** Firma Falter i Dattner, 2) Fabryka wyrobów szamotowych w Skawinie, Natan Silberzweig, Firma Wurzel i Daan (Tarnów).

II. **Po 50 Zł złożyli:** Bracia Heublum, Dr. Arnold Ehrenpreis, Rafał Rubinstein, Dr. Chaim Hilfstein, Dr. Zygmunt Horowitz, Dyr. Zygmunt Hochwald, Dr. Bruno Schanzer (Tarnów, Firma Schachne Landau, Eljasz Hirsch Friedmann (Wieliczka), Jakób Grüner (Lwów) Inż. Henryk Edelmann (Warszawa), Jakób Fischer.

III. **Po 30 Zł złożyli:** Artur Wang, Inż. Tadeusz Liban, Dr. Stefan Herschthal, Leon Frommer,

IV. **Po 25 złożyli:** Dr. Stanisław Margulies, Herman Stieglitz, Dr. Jakób Korngold, Ignacy Maschler (Tarnów), Leopold Margulies, Ignacy Reich (Tarnów), Dr. Rubin Besen, Dr. Józef Korngold, Maurycy Adler (Tarnów), Bernard Cyzer, Dr. Józef Goldental.

V. **Po 20 Zł złożyli:** Dr. Leon Fischlowitz, Alfred Goldklang, Zygmunt Pollak, Leopold Ehrlich, Dr. Roman Glassner, Jakób Perlberger, Firma Lord, Salomon Osiek, Arnold Haber (Oświęcim), Inż. Maurycy Griffel, Eliasz Gewürz, Dr. Zygmunt Wachtel, Dr. Juljusz Dresner (Tarnów), A. Rose, Dawid Rettig

VI. **Po 10 Zł złożyli:** Inż. Dawid Feldmann, Dr. M. Weber, Dr. F. Relwicz (Tarnów), Dr. Bertold Ehrlich, Szymon Siódmak, Jakób Kronengold, Jakób Schöngut, Juda Kant.

VII. **Henryk Roth** składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Hermana Reicha w Bielsku, 2) Maurycego Reicha w Bielsku, 3) Leona Knopfa w Bielsku, 4) P. Sternberga, w Królewskiej Hucie, 5) Firmę Bahrer et Halberstamm w Jarosławiu 6) Szymona Wanga w Rzeszowie, 7) S. Kornblütha w Brześcin Litewskim, 8) Schalne Korngolda, 9) Gersona Groswirtha, Lazara Brandstatera, 10) Koplowitza w Król. Hucie, 11) Hemana Wanga w Rzeszowie. **Nadto ofiaruje połowę drzewa dębowego na schody w budynku.**

VIII. **Władysław Liebling** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Ryszarda Lipschütza, 2) Fryderyka Hollandra, 3) Dra J. Friedenberga.

IX. **Zakłady przemysłowe „Tęcza“** składają 50 Zł i wzywają do złożenia odpowiedniej kwoty: 1) Firmę „Mineral“, 2) Firmę pralnię „Polonię“, 3) Dawida Eisenbergera, 4) Firmę Celnik i Krischer.

X. **Dr Seweryn Gottlieb** składa 50 zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra Alfreda Merza 2) Majora Dra Edw. Rosenhaucha, 3) Inż. Frydę Aderową, 4) Dyr. Henryka Oderfelda w Częstochowie, 5) Dyr. Adolfa Immerglücka w Hamburgu, 6) Dra Zygmunta Braunfelda w Rzeszowie.

XI. **B. Kramer z Jasła** składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dyr. Bernarda Windischa w Warszawie, 2) Henryka Rubla w Jaśle, 3) Leona Rubla w Rzeszowie, 4) Dra S. Lanesa w Jaśle, 5) Markusa Anisfelda w Jaśle, 6) Edmunda Dąba w Jaśle.

XII. **Bernard Kornfeld z Jasła składa 50 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1) Dra S. Gottlieba w Jaśle, 2) Dra Jakóba Lichtenteina w Podbużu obok Sambora, 3) Dra N. Menaszego w Jaśle.**

Dotąd wpłynęło 16.800 Zł.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Nowe przepisy o opłatach od weksli

Nowa ustawa o opłatach stemplowych, która **wejdzie** w życie dn. 1 stycznia 1927, uchyla do **tych**czasowe przepisy o stemplach i należytościach w sprawach wekslowych, wprowadzając w ich miejsce postanowienia znacznie liberalniejsze i bardziej dostosowane do potrzeb obrotu gospodarczego.

Ze względu na dość znaczne zmiany w stosunku do dotychczasowego stanu rzeczy zasługują postanowienia wekslowe nowej ustawy na bliższą uwagę.

Opłata stemplowa wynosić będzie: a) przy sumie wekslowej do 50 Zł — 20 gr. b) od każdych pełnych lub zaczętych dalszych 100 Zł poniżej 1000 Zł — 30 gr., c) powyżej 1000 Zł od każdego pełnego lub zaczętego 1000 — 3 zł.

Jak widzimy naogół stawka 3 proc. nie ulegla zmianie a tylko ze względu na zmienioną skalę opłaty stemplowe dla mniejszych sum wekslowych są obecnie cokolwiek wyższe.

Bardzo ważnem jest, że bez względu na to, kiedy przypada termin płatności weksla, należy uiścić zawsze tylko pojedyńczą opłatę, pod czas gdy dotychczas przy wekslach płatnych później niż 3 mies. po wystawieniu należało opłacić podwójną stawkę. Tem samem odpada też obowiązek ponownego uiszczenia opłaty w razie nie przedstawienia weksla do zapłaty z upływem 3 mies. od daty wystawienia i w razie prologaty weksla.

Ważną jest również zmiana co do weksli in bianco. Dotychczas według ustawy należało weksle takie opłacić na 9 Zł, wzgl. 18 Zł., tzn. tak jak gdyby opiewały na 2.500 Zł. Obecnie zaś weksel in bianco opłacać się będzie tak jak każdy inny weksel, pod warunkiem jedynie, by nie wpisano później sumy wyższej od tej, która odpowiada uiszczonej opłacie.

Weksle wystawione zagranicą winny być opłacone tak, jak weksle krajowe, gdy zachodzi jeden z poniższych warunków:

1 gdy miejsce płatności znajduje się w Polsce,
2) gdy weksel opiewa na walutę polską;
3) gdy w Polsce następuje zapłata;
4) gdy skargę z weksla wniesiono do sądu polskiego.

Dotychczasowe postanowienie, że weksle wystawione i płatne zagranicą, a wysłane do kraju podlegają połowie opłaty, zostało uchylone.

Opłatę od weksli zagranicznych uiścić należy w ciągu tygodnia (a nie jak dotychczas 8 dni) od dnia wprowadzenia weksla do Polski.

Dr. B. S. —

Opinja angielskiego organu finansowego o budżecie Polski

Najpoważniejsze pismo finansowe angielskie „The Financial Times" z dnia 27 ub. m. w artykule p. t.: „Ostatni budżet Polski" omawia szczegółowo w tonie objektywnym preliminarz budżetu na rok 1927—28, porównując jego poszczególne pozycje z odpowiedniemi pozycjami z lat poprzednich i konieczność powiększenia ich z powodu spadku kursu walut.

Pismo omawia dalej expose ministra skarbu p. Czechowicza, podkreślając zapowiedź bezwzględnego trzymania się w granicach ustalonych cyfr budżetowych i konieczności jaknajdalej posuniętej w granicach ustalonych cyfr budżetowych oszczędności w wydatkach.

Pismo angielskie przytacza zapowiedź ministra skarbu co do zamiaru niepodwyższania podatków oraz stanowcze oświadczenia przeciw jakimkolwiek zamiarom inflacji.

W dalszym ciągu pismo przytacza zdanie p. ministra skarbu, że ustawowo stabilizację złotego poprzedzić winien dłuższy okres równowagi budżetowej, faktyczna stabilizacja warunków gospodarczych i uzyskanie znaczniejszych rezerw walutowych.

Niedość ściśle natomiast określa „The Financial Times" stanowisko ministra skarbu co do pożyczki zagranicznej.

Pan minister bowiem nie oświadczył, że Polska nie będzie szukała możności zaciągnięcia pożyczki zagranicznej, póki sytuacja gospodarcza i finansowa kraju nie będzie zupełnie ustalona, lecz stwierdził:

„Jeżeli będziemy mieli zrównoważony budżet, jeżeli kurs waluty będzie ustalony a zagraniczni wierzyciele będą mieli nato pewność, że niespodzianki i eksperymenty w traktowaniu spraw gospodarczych i finansowych nie będą miały miejsca i że udzielone przez nich pożyczki użyte będą wyłącznie na cele produktywne, to niewątpliwie pertraktacje o pożyczkę będą się odbywały w warunkach korzystniejszych, niż dotychczas".

Zachodnio-europejski kartel stalowy, a Polska

W najbliższym zeszycie „Przeglądu Politycznego" zamieszczony zostanie artykuł b. dyr. departamentu Min. Przemysłu i Handlu,p Henryka Tennenbauma o zachodnio- europejskim kartelu stalowym. Przytaczamy poniżej urywek, dotyczący stanowiska Polski wobec tego kartelu.

— Kartel zachodni jest kartelem lokalnym, powstał on jednak w atmosferze przesyconej ideami powszechnego uregulowania produkcji, międzynarodowego podziału surowców itd.

Dla Polski będącej poza kartelem, sprawa bynajmniej nie polega na konieczności powzięcia decyzji o przystąpieniu do kartelu, lub pozostania poza nim; chodzi tu o nawiązanie takiego kontaktu z przemysłami innych krajów, któryby mógł doprowadzić do uregulowania wzajemnych stosunków.

Analogicznie do paktu w Locarno kartel zachodni posiada dwa stopnie kontrahentów: wyposażonych w pełne i wyposażonych w szczuplejsze prawa. W Europie środkowej zaczynają się już formować inne porozumienia, mające charakter uzupełniający. W przemyśle polskim mimo przewagi dyspozycyj prywatno- gospodarczych (główne kapitały francuskie i niemieckie), rząd przez rozumną politykę może jednak zapewnić w tej dziedzinie przewagę dyspozycji, politycznej. Przez wejście w czynny i planowy kontakt z państwami Bałkanu, Rumunją, Czechami i Austrją dojść możemy do porozumienia, wprawdzie lokalnego i w szczupłym zakresie, mogącego jednak być punktem wyjścia dla ulokowania następnie Polski w zorganizowanym zespole europejskim.

Eksport towarów włókienniczych

Przemysłowcy bielscy wysłali przed miesiącem zagranicę dalszą poważną ilość agentów, celem nawiązania stosunków handlowych, zwłaszcza z tymi rynkami, gdzie zbyt towarów bielskich był dotychczas niewielki. Agenci wyjechali z większą kolekcją próbek materjałów wiosennych i letnich, kierując się nawet do Afryki, Ameryki Południowej i na Daleki Wschód. Przed tygodniem wyjechali również zagranicę przedstawiciele przemysłu łódzkiego i białostockiego; droga ich poprowadzi do krajów bałtyckich, Holandji, Turcji, Rumunji i na Daleki Wschód. Wskutek coraz obszerniejszej współpracy z Dalekim Wschodem, wysunęły sfery przemysłowe projekt nawiązania ścisłego kontaktu między Bankiem Polskim a największą instytucją na Dalekim Wschodzie — amerykańskim bankiem International Banking Corporation, którego oddziały rozrzucone są po całych Chinach.

Organizacja naukowa w przemyśle

P. Wallace Clark, bawiący niedawno w Polsce w charakterze członka Komisji prof. Kemmerera otrzymał — jak już wczoraj o tem donosiliśmy — propozycję ze strony pewnych przedsiębiorstw prywatnych zreorganizowania ich według zasad naukowych. P Clark, który zwiedzając u nas szereg zakładów przemysłowych doszedł do przekonania, że zastosowanie naukowych metod kierownictwa, przyjętych w Ameryce, jest u nas nietylko zupełnie możliwe lecz daloby bardzo dobre wyniki, wyraził gotowość przybycia z wiosną do Polski na kilka miesięcy, o ile otrzymałby więcej konkretnych propozycyj ze strony poszczególnych przedsiębiorstw.

Jak uzyskać prawo na rozlewnie kwasu octowego?

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że osoby pragnące otworzyć rozlewnie kwasu octowego, przeznaczonego do spożycia, winny zgłosić swe przedsiębiorstwa w drodze zameldowania właściwemu urzędowi akcyz i monopoli przed ich otwarciem. W myśl rozporządzenia władz skarbowych rozlew kwasu octowego dozwolony jest w naczyniach szklanych o pojemności najwyżej pół litra, zaopatrzonych w etykietę rozlewni z napisem „essencja octowa", oraz oznaczeniem firmy, jej siedziby, mocy, wagi essencji netto. Rozlewnie obowiązane są pozatem prowadzić zapis przychodu i rozchodu kwasu octowego i dopuszczać organy skarbowe do wglądu i sprawdzania tych napisów.

Polska - Konstantynopol - Aleksandrja

Na onegdajszej konferencji kolejowej polsko-rumuńskiej postanowiono wprowadzić bezpośrednią odprawę osób i bagażu między głównemi stacjami kolei polskich a portami Konstantynopol Pireus, Aleksandrja, Jaffa i Haifa przez port rumuński Constanca. Oprócz książeczek bezpośrednich dla pasażerów I, II i III klasy pociągów pospiesznych i osobowych postanowiono wprowadzić bezpośrednie książeczki ulgowe III kl. z rabatem 25—30% dla emigrantów z Polski, jadących partjami od 30 osób, tudzież pątników, udających się przez Jaffę do Jerozolimy i miejsc świętych. Taryfa ulgowa obowiązywać będzie zarówno na linjach komunikacyjnych lądowych jak i morskich.

POZWOLENIA NA PRZYWÓZ TOWARÓW ZAGRANICZNYCH Organizacje, wchodzące w skład Centralnej Komisji Przywozowej, zaczęły już przyjmować podania o pozwolenie przywozu towarów zagranicznych w miesiącach styczniu, lutym i marcu roku przyszłego. Podania można składać do dnia 10 grudnia.

Z RYNKU JAJCZARSKIEGO W WARSZAWIE. Produkcja świeżych jaj zupełnie zamarła. Minimalne ilości, zjawiające się na rynku sprzedawane są po 290 do 300 zł. za skrzynię, zawierającą 1440 szt. i pochodzą z zapasów, które były przechowywane od szeregu tygodni przez niektórych handlarzy dla celów spekulacyjnych. Wskutek znacznej podaży jaj wapiennych cena ich spadła do 245 zł. za skrzynię.

OTWARCIE GIEŁDY PIENIĘŻNEJ W ŁODZI. Z dniem 1-ym grudnia wznowiła swoją działalność giełda pieniężnaw Łodzi. Zebrania odbywać się będą codziennie od godziny 12—13 pp.

O TAŃSZĄ MĄKĘ. Na ostatniem swem posiedzeniu Komitet Taryfowy Rady Kolejowej powziął nader ważną dla naszego młynarstwa decyzję, mocą której dotychczasowe taryfy kolejowe na przewóz mąki (dotychczas kl. V) zrównane zostały z taryfami na przewóz zboża (kl. VI). Podniesiono natomiast taryfę eksportową na otręby z kl. VIII do kl. VI, co stanowi około 80 proc. zwyżki i jest niemal równoznaczne z uniemożliwieniem wywozu otrębów zagranicę.

Program stacyj broadcastingowych

Sobota, 4 grudnia

Warszawa (400 m) 15—15'15 Komunikat gospodarczy. 17—17'25 Odczyt p. t. „Polska a Olimpjada" 17'30—18'30 Jazzband. 19'55—20'20 Pogawędka z działu „Radjokronika". 20'30—22 Koncert wieczorny Muzyka lekka. — Sygnał czasu informacje prasowe. Berlin (483, 566 m) 20'30 24'30 Bal, kabaret, niespodzianki. — Nowości Program Wrocław (322.6 m) 20'15 Z wiedeńskich operetek 22'15 - 24. Muzyka do tańca. Budapeszt (555.6 m) 19 Petery wieczór, 20'30 Koncert [illegible] (585.7 m) 19 Przeniesienie opery Mozarta „Uprowadzenie z Seraju". 22'30- 24 Jazzband Stuttgart (379.7 m) 20 [illegible] kameralna Zurych [illegible] [illegible] [illegible] Program 20 [illegible]

SPRAWY PALESTYNSKIE

Porodowe bóle idei

Z rozmowy z Nachumem Sokołowem.

Kiedy się jest w Palestynie trzeba koniecznie zwiedzić miasto najświętsze dla wszystkich Jerozolimę.

A kiedy się jest w Jerozolimie, musi się między innymi rzeczami godnymi widzenia zwiedzić także główne Biuro naszego Funduszu Ludowego, Biuro Żydowskiego Funduszu Narodowego.

Tak postępują nietylko wszyscy dobrze myślący Żydzi, ale i dobrze myślący chrześcijanie. A szczególnie nie pomijają biura wspomnianego nasi przywódcy, ci, którzy dokładnie rozumieją i pojmują ogromne znaczenie, ważność i konieczność Żydowskiego Funduszu Narodowego dla naszej odbudowy i dla naszego odrodzenia.

To też i Nachum Sokołow odwiedził centralne biuro Żydowskiego Funduszu Narodowego w Jerozolimie, dnia 29 sierpnia br. 1926 (29. Elul 5686).

Po serdecznem powitaniu dostojnego gościa przez kierowników biura, miał on z nimi rozmowę o świetnej działalności tego funduszu w przeciągu jego istnienia.

W rozmowie poruszono zbliżający się srebrny jubileusz tegoż funduszu. Dnia 18 Tebet 5687, upłynie 25 lat od chwili, kiedy założono Fundusz Narodowy (18 Tebet 5662 — 29 grudnia 1901) na V. Kongresie wszechświatowych sjonistów.

Przy tej sposobności opowiedział p. Sokołow ze wspomnień swoich o założycielach i o założeniu Żydowskiego Funduszu Narodowego.

Jakżeż interesujące były te wspomnienia, jak wiele można z nich czerpać pouczającego!

P. Sokołow opowiada:

Już sam fakt, że V. Kongres przyjął ideę profesora Schapiry co do założenia Funduszu Narodowego, był zaprawdę cudem niebieskim! Już kiedy 5 lat wcześniej, na pierwszym Kongresie przyjęto zasadniczo tę ideę, nie wierzył w nią nikt, nawet sam Herzl i nikt nie brał jej na serjo.

Dlaczego? Bo już sam wynalazca jej, profesor Schapira, był najlepszym dowodem przeciw niej.

Prof. Schapira był, jak wszystkim wiadomo, samoukiem. Prawda, że bardzo zdolnym do nauki, do wiedzy najsuchszej i najtrudniejszej, ale zupełnie pozbawionym systemu. Tem się tłomaczy, dlaczego nie miał tytułu doktora nawet wtedy, kiedy już był docentem. Był on matematykiem nietylko według wiedzy swej i po fachu, ale z natury i charakteru.

I podczas kiedy serce jego było bardzo czułe, wrażliwe i skłonne do wzruszeń — już nawet za bardzo skłonne — to mózg jego i cale jestestwo były pogrążone w liczbach: rachunkach, matematycznych problemach, znakach i dyle matach.

Był on więc z natury rachmistrzem i do tego bez systemu i bardzo suchy.

Jak on sam, tak też była idea jego co do założenia Funduszu Narodowego bez systemu, bez kształtu wprost, ponadto była ona ugruntowana raczej na „rachunku", niż na ideale i sentymencie.

Interesującym jest przytem fakt, że po gorącej dyskusji na pierwszym kongresie nad kwestją „publicznie-prawny", czy „prawnie zagwarantowany" oświadczył profesor Schapira z ironją: O co tu się ludzie spierali? „Publicznie prawny", czy „prawnie zagwarantowany". Komu to potrzebne? Ot, zobaczcie, mój projekt „skarbu ludowego" — to jest rzecz ważna i konieczna.

Ale ideały, zwłaszcza rewolucji i oswobodzenia narodowego, jak sjonizm nie mogą i nie powinny mieć do czynienia z cyframi i rachunkami, a już napewno nie mają widoków urzeczywistnienia podług planów bez systemu i formy.

Nie dziw więc, dlaczego idea Schapiry nie znalazła sympatji u ówczesnych przywódców sjonistycznych, zwłaszcza u europejskich, którzy wogóle nie są tak łatwo skłonni do zapalania się, jak nasi wschodni bracia.

I było rzeczą naturalną, że podczas kiedy już pierwszy kongres (który był kongresem samych entuzjazmów) przyjął w zasadzie plan Schapiry trzy następne kongresy zupełnie przemilczały przyjęty swego czasu projekt.

I jeśli V. kongres ożywił wkońcu ten sam projekt i doprawdy już założył Fundusz Narodowy, to mamy to do zawdzięczenia nadzwyczajnemu oddaniu, które profesor Schapira okazał dla tej swojej idei, tak, że stała się ona jego „idee fixe" i ostatnie lata swego życia poświęcił spopularyzowaniu jej. A następnie mamy do zawdzięczenia drowi Bodenheimerowi z Kolonji, który stworzył dla idei Schapiry konieczną i odpowiednią formę jurydyczną. Bez tej właśnie formuły była idea Schapiry, jak dusza bez ciała.

Doktor Bodenheimer tak znakomicie przebudował pod nadzorem Herzla plan prof. Schapiry, co do urzeczywistnienia idei jego i w ten sposób tak go przystosował do wymagań i dążeń naszego ideału swobody i odrodzenia-sjonizmu, że rezultatem planu Schapiry i jego idei stał się Fundusz Narodowy, jak go utworzył piąty kongres.

I tylko jako taki mógł Fundusz ten wiedy, a także w przyszłości być główną podwaliną naszej odbudowy i stanowić rdzeń całej naszej tak historycznej i dlatego tak świętej pracy sjonistycznej i kolonizatorskiej.

Tak, przyjaciele — zakończył p. Sokołow swoje interesujące i pouczające wspomnienia i wynurzenia — ciężkie były bóle porodowe naszego tak drogiego nam dziecka, Żydowskiego Funduszu Narodowego! Nie mniej ciężkie były jego pierwsze lata po jego urodzeniu. Dziś jednak przekroczył już najgorsze i najniebezpieczniejsze lata młodości swojej. Kończy już bez w roku, 25 lat i już tyle dobrego zdziałał dla naszego ideału, dla naszej odbudowy i dla naszego odrodzenia. Teraz możemy i powinniśmy cieszyć się nim, bo nietylko pewni jesteśmy jego istnienia ale też jego zdolności i możliwości, by nam przyniósł zupełne „wybawienie ziemi ojczystej" w najpełniejszem i najszerszem znaczeniu tych słów. Jeśli tylko naród żydowski będzie miał wolę po temu!

Jerozolima. **J. Kotler.**

Przegląd prasy palestyńskiej

Ton niezadowolenia. — Rząd a emigracja żydowska. — Paszporty palestyńskie. — Jak Arabowie oceniają emigrację żydowską? — Pozycja Arabów.

W palestyńskiej prasie, arabskiej i żydowskiej, daje się zauważyć ton silnego niezadowolenia i krytyki w stosunku do poczynań rządu palestyńskiego. Krytyka ta oczywiście różni się co do tendencji i rzeczowości w organach żydowskich i arabskich. Pisma żydowskie omawiają szereg aktualnych zarządzeń i domagają się ich rewizji i ich uzgodnienia z celami żydowskiej siedziby narodowej. Natomiast krytyka Arabów odnosi się do problemów natury ogólnej które niejednokrotnie zostały przez rząd palestyński uznane za nierealne a więc niemożliwe do przeprowadzenia.

Rząd palestyński nosi się ostatnio z zamiarem zniesienia specjalnego urzędu dla emigracji i przekazania jego agendy policji. W związku z tem wskazuje „Dawar", że rząd palestyński nie pomaga w niczem imigrantom żydowskim, przeciwnie uważa emigrantów za przedmiot wyzysku. Jeśli władza mandatowa nie uważa za stosowne ułatwiać emigrantom byt, co dzieje się w każdym kraju imigracyjnym, to nie powinna przynajmniej Żydom przeszkadzać w regulowaniu imigracji. A Żydzi potrafią to uczynić niewątpliwie lepiej, niż policja palestyńska.

Od lat dziewięciu czekało żydostwo palestyńskie na ustawę o obywatelstwie. Wreszcie ustawę taką wydano, lecz obok zasadniczych punktów, które nie mogą jiszuwu zadowolić, jest i punkt formalny. Oto tak w papierach, które otrzymują obywatele palestyńscy, jakoteż w paszportach jest zaznaczone miejsce, z którego emigrant przybył do Palestyny. W ten sposób zaznacza się, jak twierdzi „Haerec", że dany obywatel palestyński nie jest całkowitym obywatelem. W paszportach palestyńskich jest mianowicie zaznaczono, że właściciel jest np. byłym obywatelem rosyjskim itd. Oczywiście tego rodzaju dodatek nie może zadowolić jiszuwu palestyńskiego, szczególnie, że ma to niejednokrotnie przykre następstwa dla danej osoby u różnych władz.

Pismo arabskie „Meratesz Szerk" wskazuje na różnicę między okresem rządów Herberta Samuela a lorda Plumera. Pismo arabskie stwierdza, że dawniej Arabowie mieli znaczny wpływ na rządy w Palestynie, i byli zawsze przyjaźnie przyjmowani przez rząd. Urzędników arabskich szanowano, słowem nie odczuwano, że żyje się w nieswoim kraju. Obecnie Żydzi są górą (!), „dawniej oni szukali naszej pomocy, a dziś mu szukamy ich pomocy".

Zdanie to wskazuje wyraźnie na sposób oceny sytuacji żydowskiej w Palestynie ze strony Arabów. Arabowie, jak pisze inny organ arabski „El Mokkatam" nie chcą oddawać się iluzjom w związku z ciężką sytuacją ekonomiczną Żydów w Palestynie i nie wierzą, że jest to klęską pracy sjonistycznej. Mimo to uważają obecne, chwilowe załamanie się emigracji palestyńskiej za krok naprzód do porozumienia angielsko-arabskiego. Warunkiem tego porozumienia ma być wedle dawnych postulatów arabskich ograniczenie emigracji żydowskiej.

Warunek ten już nie jednokrotnie rząd palestyński kategorycznie odrzucał.

Chanuka w Tel Awiwie

Chanuka, podobnie jak wszystkie święta żydowskie jest obchodzona bardzo uroczyście w całej Palestynie. W Tel Awiwie na magistracie umieszczony jest wielki świecznik ośmioramienny, w którym co wieczór zapala się światełka chanukowe. W roku bieżącym, ze względu na uroczystości związane z jubileuszem Keren Kajemet, Chanuka obchodzona jest szczególnie uroczyście.

Po konferencji sjonistów rewizjonistów

Na odbytej niedawno w Palestynie konferencji sjonistów-rewizjonistów powzięto m. in. rezolucję, by Żydzi nie brali udziału we wyborach gminnych, dopóki ordynacja wyborcza, nie zostanie zmieniona w duchu deklaracji Balfoura. Ostrą krytykę wywołała w Palestynie szczególnie rezolucja, by rewizjoniści nawiązali samodzielnie stosunki polityczne z czynnikami w grę wchodzącemi i tworzyli organy na terenie międzynarodowym. Oznaczałoby to podjęcie samodzielnej działalności politycznej przez część organizacji sjonistycznej.

Jak wygląda działalność kolonizacyjna „Agudy“ w Palestynie?

Pusta frazeologja i walka konkurencyjna w miejsce planowej pracy.

Na zgromadzeniu ludowem, urządzonem we Wiedniu przez Agudę w związku z obradami Komitetu Wykonawczego Agudy, określił przywódca tej grupy dr. Salomon Ehrman w następujący sposób stosunek Agudy do Palestyny. Nie mamy zamiaru stworzyć w Palestynie miejsca ucieczki dla nieszczęśliwych uchodźców, a ten, ktoby chciał stworzyć żydowską siedzibę celem ochrony Żydów przed antysemityzmem katastrofą gospodarczą itd., nierozumie naszego uczucia dla Palestyny. Nasze uczucie dla Palestyny jest uczuciem wiecznem. Dlatego nie odgrywają u nas roli nowoczesne terminy, jak „kryzys“, „bezrobocie“ itd.

To oświadczenie p. Ehrmana charakteryzuje bardzo wyraźnie całą dotychczasową osiedlczą „pracę“ Agudy na terenie palestyńskim. Trzeba przyznać słuszność referentowi, że Aguda ogranicza się wyłącznie do kultywowania „wiecznego uczucia“ w stosunku do Palestyny, lecz pozytywnego dotąd nic nie stworzyła. Jedno jedyne osiedle stworzyła „Aguda“ w Palestynie w Emek Izrael, nazwane „Machne Izrael“ Kolonja ta miała być stworzona wedle planu Dawida Trietscha, nawiasem mówiąc, odrzuconego poprzednio przez Organizację sjonistyczną. Obejmuje ona 4—5.000 dunamów. Grunta sprzedawała Aguda w wieloraki sposób. W Polsce i w Niemczech sprzedawano po 2—3 dunamów tej ziemi ludziom, którzy wogóle nie mieli zamiaru przenieść się do Palestyny. Grunta te były również podstawą propagandy Agudy w Ameryce, gdzie rozpowszechniano wieści o gotowych już budynkach, inwentarzu itp. Właściwie należą grunta „Machne Izrael“ do osób prywatnych. Ziemię sprzedawano po 3 funty za dunam, a przygotowanie ziemi do użytku (hachszarah) miało kosztować 9 dolarów za każdy dunam. Ci, którzy ziemię ową zakupili, przeważnie Żydzi w Polsce i w Niemczech, nie chcąc przenieść się do Palestyny, nie złożyli na cele „hachszarah“ odpowiednich funduszów. Kierownictwo Agudy sprzedało więc ową ziemię w Ameryce poraz drugi celem umożliwienia jej hachszary. Jest tajemnicą Agudy, co odpowie kiedyś pierwszym odsprzedawcom gruntów „Machne Izrael“. Na gruntach tych osiedliła Aguda 40 robotników, z tego 10 rodzin, którym płaci się, czy płaciło dziennie 30—40 piastrów.

Kierownikiem kolonji był pierwotnie nie-Żyd. (Jak wiadomo „Aguda“ jest bardzo liberalną i tolerancką, ale w stosunku do nie-Żydów). Kiedy atoli sprawa ta wywołała wiele sprzeciwu zamianowano jakiegoś działacza agudowskiego, mieszkającego stale w Tel Awiwie kierownikiem kolonji, znajdującej się w Emek Izrael. Większość robotników nie jest przywiązana do ziemi, zwłaszcza, że nie jest pewnem, kto jest właściwie jej właścicielem. W kolonji znajduje się cheder gdzie językiem wykładowym jest język żydowski. W „Machne Izrael“ znajduje się 10 domów i około 20 baraków. Po wybudowaniu tych domów zażądało kierownictwo „Agudy“ pokrycia powstałych stąd wydatków od właścicieli gruntów.

Całość przedstawia się niezmiernie ubogo, w kolonji panuje chaos, bezplanowość w pracy i brak odpowiedniego kierownictwa. Aguda popełniła dwa błędy: w stosunku do osiedlających, którym przyrzekała dobrobyt i zakreśliła niezmierne ceny za grunta, przez co odebrała im możność osiedlenia się, i w stosunku do robotników, którzy pracują obecnie w Machne Izrael na niewłasnej ziemi i bez widoków stałego osiedlenia się.

Tak wygląda jedna jedyna kolonja Agudy stworzona w Palestynie. W świetle tych faktów, które czerpiemy z palestyńskiego pisma „Hacafon“, brzmią słowa p. Ehrmana o wiecznem uczuciu do Palestyny, jak pusta frazeologia. Nie uczucie do Palestyny, lecz walka konkurencyjna z Organizacją sjonistyczną jest podstawą poczynań „Agudy“ w Palestynie.

Kennworthy w Palestynie

Kennworthy, który zdobył ponownie mandat do parlamentu angielskiego po przejściu z partji liberalnej do Labour Party, udaje się 5 bm. do Palestyny. W Palestynie będzie przebywał 10 dni, a następnie uda się do Stanów Zjednoczonych, celem wzięcia udziału w akcji na rzecz „Keren Hajessod“.

Rabindranath Tagore zwiedzi Palestynę

Jerozolima. (ŻAT.). Z Aleksandrji telegrafują, że przebywający tam obecnie wielki poeta indyjski Rabindranath Tagore wyraził życzenie zwiedzenia Palestyny. Przed pewnym czasem znakomity pisarz zamierzał zrezygnować z tej podróży z powodu złego stanu zdrowia, lecz obecnie postanowił jednak udać się do Palestyny. W swoim czasie Rabindranath Tagore oświadczył przedstawicielowi Z. A. T.-nej we Włoszech że zamierza wygłosić szereg wykładów na uniwersytecie jerozolimskim.

Wypadki z okrętami na linji Konstanca-Hajfa

Żadnych ofiar w ludziach niema.

Przed niedawnym czasem zdarzyły się dwom znanym okrętom rumuńskim, wiozącym emigrantów żydowskich do Palestyny „Dacia“ i „Braga“ wypadki, które zaniepokoiły setki żydowskich pasażerów. Wypadki zdarzyły się w jednym dniu i na szczęście nie pociągnęły za sobą żadnych ofiar. Okręt „Dacia“ przybył z Konstancy do Hajfy. Wedle zwyczaju udał się lekarz portowy w Hajfie dr. Franke (Żyd sfardyjski) na okręt celem zbadania pasażerów. Okazało się, że jeden z marynarzy chory jest na dżumę. Wszyscy pasażerowie musieli poddać się kwarantannie. Instytucja kwarantanny, która przez długi czas była ciężarem dla emigrantów, okazała się w tym wypadku zbawienną. Kwarantannie musiał się poddać także znany poeta i dyrektor „Keren Hajessod“, p. Leib Jaffe, który przybył na okręcie „Dacia“ do Palestyny. Okręt poddano dezynfekcji. Wszyscy pasażerowie są po odbyciu kwarantanny zupełnie zdrowi.

W tym samym dniu, w którym ujawniono dżumę na „Dacji“, zdarzył się drugi wypadek z okrętem „Braga“, który wjechał na mieliznę niedaleko Konstantynopola. Mielizna powstała widocznie niedawno, ponieważ drogą tą kursowały okręty, od dłuższego czasu, bez żadnej przeszkdy. Osadzonemu na mieliźnie okrętowi przyszły z pomocą inne przejeżdżające okręty. Żadnego wypadku w pasażerach nie było.

Kobiety żydowskie w Ameryce dla chalucoth w Palestynie

W Nowym Jorku odbyło się niedawno zebranie konstytucyjne żydowskiej organizacji kobiet dla popierania chalucoth w Palestynie. Na konferencję przybyło 18 delegatek reprezentujących 28 stowarzyszeń liczących 1000 członkiń. Sekretarka konferencji p. Lea Biskin złożyła sprawozdanie o rozwoju organizacji. Zebrano przeszło 12.000 dolarów na jej cele. Organizacja brała też udział w akcji związków zawodowych na rzecz Palestyny i żydowskiego funduszu robotniczego, funduszu narodowego oraz prowadziła działalność kulturalną.

Głównem żądaniem organizacji będzie popieranie robotnic żydowskich w Palestynie i tworzenie nowych kwucoth. Dla zrealizowania tych zamierzeń uchwalono w tym roku zebrać 25.000 dolarów. Uchwalono też rozpocząć szeroką działalność kulturalną wśród kobiet żydowskich w Ameryce, popierać szkolnictwo żydowskie, wydawać pisma itd. Organizacja przyjęła nazwę „Pionierka“. (Chalucsjut).

—oOo—

CÓRKA PISARZA HEBRAJSKIEGO MAPU ŻYJE W NĘDZY. Dzienikarz żydowski H. Tabres otrzymał wiadomość z Leningradu, że jedyna żyjąca córka pisarza żydowskiego Abrahama Mapu, która przebywa obecnie w Leningradzie, żyje w wielkiej nędzy.

PRZEDSTAWIENIE OPERY W JEROZOLIMIE. W tych dniach ma nastąpić otwarcie opery hebrajskiej, urządzonej przez Towarzystwo Opery Palestyńskiej. W sezonie bieżącym między innemi ma być wystawionym „Cyrulik Sewilski“ oraz „Hugoroci“.

PRZEGLĄD BIBLJOGRAFICZNY LITERATURY HEBRAJSKIEJ. Żydowska Bibljoteka Narodowa i Uniwersytet Hebrajski wydały „Przegląd bibljograficzny literatury pięknej hebrajskiej“. W przeglądzie tym zawarte są wszystkie książki hebrajskie oryginalne i tłumaczone, które ukazały się w ciągu ostatnich dwóch stuleci. Przegląd obejmuje 3,388 książek. zawierających poezje, dramaty, powieści, nowele i inne.

KIEDY MINISTER SKARBU STAJE SIĘ KUPCEM... Były litewski minister skarbu Petrules został niedawno ukarany za wykupienie nieodpowiedniego świadectwa handlowego na sklep. który sobie niedawno otworzył. Kiedy Petrules był ministrem skarbu, karał on nielitościwie kupców żydowskich za najmniejsze przekroczenia.

NOWELA DO USTAWY O PRZYMUSOWYM SPOCZYNKU NIEDZIELNYM PRZYJĘTA... NA LITWIE. Komisja administracyjna sejmu litewskiego przystąpiła do rozpatrzenia noweli do ustawy o przymusowym odpoczynku niedzielnym. Większością głosów przyjęto nowelę w pierwszem czytaniu. Należy się spodziewać, że komisja wkrótce przyjmie ustawę w 2-iem i 3-ciem czytaniu i ustawa wejdzie pod obrady Sejmu.

Wiadomości z kraju

List z Tarnowa

Po wyborze Zarządu miasta. — Życie sjońskie. — Zgromadzenie Związku Kredytowego. — Z tow. „Muza"

(Kor. wł.) **Tarnów 3 grudnia**

Wynik wyborów do Magistratu jest Wam już znany z onegdajszej korespondencji. Należy tylko sprostować nazwisko zakooptowanego radnego p. Józefa Heumanna (nie Hermana), zasłużonego prezesa Stowarzyszenia kupców. Wybór p. Dra Kryplewskiego na burmistrza przyjęła tłumnie na galerji zebrana publiczność burzliwymi oklaskami co dowodzi, że osoba nowego burmistrza cieszy się wśród ludności tarnowskiej wielką popularnością, aczkolwiek p. Dr Kryplewski w polityce prezentuje się jako homo novus i niewiadomo. po jakiej linji posuwać się będzie w kierowaniu sprawami miasta, to jednak znając go z jego szczerych przekonań demokratycznych, tuszymy, że ludność żydowska znajdzie u niego zrozumienie dla swoich słusznych postulatów.

Ze względu na wybory do Rady Miejskiej które prawdopodobnie odbędą się z początkiem lutego przyszłego roku, już teraz należy przestrzec, aby każdy, kto od roku zamieszkuje stale w Tarnowie, we własnym interesie dopilnował by umieszczono go na liście uprawnionych do głosowania.

Życie sjońskie w Tarnowie stoi pod znakiem budzenia się z letargu. Najbardziej pocieszającym objawem jest, że młodzież tłumnie garnie się do organizacji, do czego głównie przyczyniła się znakomicie zorganizowana czytelnia żydowska w lokalu Tow. ‚Safa Berura". Pożądanem jednak jest w interesie rozmachu pracy sjonistycznej, by oficjalne czynniki sjonistyczne więcej uwagi poświęcały sprawom młodzieży.

Onegdaj odbyła się w wielkiej synagodze uroczystość chanukowa przy udziale tłumnie zebranej publiczności. Piękne i podniosłe przemówienie okoliczrościowe wygłosił prezes organizacji sjon. p. Chaim Neiger.

W lokalach gminy żydowskiej odbyło się przed kilku dniami zgromadzenie publiczne, zwołane przez Zarząd „Związku Kredytowego" na którem usłyszeliśmy [illegible]wozdanie z działalności tej tak ważnej i zasłuż[illegible] dla drobnego kupiectwa i rękodzieła placówki finansowej. Wywody przew. p. Heumanna i prezesa Zarządu p. Dra Fischlera oraz ożywiona dyskusja reprezentantów żyd. kół gospodarczych sprawiły, że obecna na zebraniu publiczność gremjalnie zgłosiła akces w charakterze członków spółdzielni. Należy się spodziewać, że rozszerzenie grona członków spółdzielni przyczyni się do jej intensywniejszego rozwoju, co w interesie drobnych kupców i rzemieślników żywo należy powitać.

Zespół „Muzy" odegrał wczoraj „Sublokatorkę" pod udaną reżyserją Dra Speisera. Amatorzy bez wyjątku znakomicie wywiązali się z swych ról czego dowiodły frenetyczne oklaski szczelnie publicznością wypełnionej sali teatralnej. Na szczególne wyróżnienie zasłużyli p. Maryla Margulies w jej uroczej roli tytułowej jako sublokatorka, dalej p. Dr Speiser jako służący Felek, oraz pp. Rosnerówna Vogelfang, Wischnowitz, Rottenberg, Bilfeld i Kornówna. Na afisz wchodzi obecnie „Lamedwuwnik" p Marguliesa w zupełnie odnowionej sali jako uroczysta inauguracja nowego sezonu.

———o-§-o———

Antysemityzm nie zna granic ani uprzedzeń politycznych

Sekretarczyk w Poznaniu protestuje przeciw skazaniu antysemity niemieckiego.

W ostatnim numerze swego pisma „Hammer" Teodor Fritsch gorzko się uskarża na to, że prawie żadne z pism nacjonalistycznych niemieckich nie zamieściło listu Arthura Dintera, napisanego w obronie Fritscha, po wyroku, skazującym go na 4 miesiące więzienia za oszczerstwo, rzucone na bankiera Warburga. Fritsch pisze z goryczą, że żadna organizacja niemiecka nie wzięła go w opiekę, natomiast z wielką satysfakcją przytacza następujący list, przysłany mu z Poznania:

Zarząd Główny antyżydowskiej ligi obrony ojczyzny i wiary w Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Poznaniu solidaryzuje się w imieniu 500.000(?) członków tej organizacji z odezwą, skierowaną przeciwko skazaniu senjora obrońców kultury aryjsko chrześcijańskiej Teodora Fritscha za rzekome zniesławienie kahału żydowskiego. Następują podpisy: Mieczysław Noskowicz, przewodniczący, Jan Sekretarczyk, sekretarz.

———o-§-o———

WZROST KOSZTÓW UTRZYMANIA W WARSZAWIE. Na posiedzeniu komisji do badania kosztów utrzymania stwierdzono, że koszta utrzymania wzrosły w ubiegłym miesiącu w porównaniu do poprzedniego o 2.5 proc., na co wpłynęło głównie podrożenie środków żywności i opałowych.

MŁODY CHEMIK, INŻ. DR. JAN BRODER z Żywca został onegdaj — jak nam donoszą z Warszawy — powtórnie przyjęty na audjencji przez p. Przeydenta Rzpltej Mościckiego, pod którego kierunkiem wydał swego czasu już jedną pracę z dziedziny elektrochemji, a obecnie przygotowuje nową pracę z tejże dziedziny. Pracą tą p. Prezydent bardzo żywo się interesuje. Pierwsza praca wyszła w druku w „Rocznikach Chemji" w Warszawie przed dwoma miesiącami pod autorstwem: „I. Mościcki i J. Broder".

ORGANIZACJA KOBIET ŻYDOWSKICH powstała w Warszawie pod przewodnictwem p. Bałabanowej. Nowa organizacja przystępuje wkrótce do ożywionej działalności narodowej i społecznej.

NOWE PISMO ŻYDOWSKIE W WARSZAWIE. Pod hasłem ‚Sanacja moralna w życiu żydowskiem" zaczyna w tych dniach wychodzić w Warszawie pismo w języku żydowskim pt. „Emes" poświęcone aktualnym zagadnieuiom żydowskiego życia społecznego. Celem „Emesu", jako organu myśli niezależnej, będzie w pierwszym rzędzie — jak zapewnia redakcja — wykrywanie i tępienie z całą bezwzględnością wszelkich nadużyć i korupcji we wszystkich dziedzinach życia naszego. Na czele organu ma stanąć współpracownik „Momentu", p. Grafman. Nowy organ będzie miał wdzięczne pole, jeśli rozpocznie swą „misję" od żydowskiego światka literacko dziennikarskiego w Warszawie...

ZARZĄD GMINY WARSZAWSKIEJ OBJĄŁ UBÓJ RYTUALNY! Po referacie posła Farbsteina przyjęła gmina żydowska w Warszawie projekt objęcia we własny zarząd uboju rytualnego. Agudyści na znak protestu opuścili salę.

PARLAMENTARZYŚCI ANGIELSCY U POALE SJONU (LEWICY). Posłowie angielskiej Partji Pracy, przebywający obecnie w Polsce, złożyli wizytę w komitecie centralnym „Poale Sjonu" (lewicy). Przywódcy Poale Sjonu informowali parlamentarzystów angielskich o ekonomicznej sytuacji robotników żydowskich w Polsce, przyczem scharakteryzowali stosunek polskich stronnictw robotniczych do żydowskiego ruchu robotniczego.

ASYMILANCI POD KURATELĄ DMOWSKIEGO. W Poznaniu rozpocznie się dzisiaj zjazd, który będzie rezultatem rozmów, jakie Witos i Dmowski prowadzą ze sobą od dłuższego czasu. Celem zjazdu ma być odsunięcie ziemian, wielkich przemysłowców a nawet bogatych zaasymilowanych Żydów od nowej partji konserwatystów. Dmowski i... Polacy w. m. — to zaprawdę zupełnie niespodziewana spółka....

CHRZEST PRZED ŚMIERCIĄ. W Warszawie zmarła onegdaj żona b. dyrektora żydowskiej szkoły rzemieślniczej prof. Halperna który niedawno popełnił samobójstwo. Zmarła ostatnio mieszkała u swojej córki, wychrzczonej jeszcze przed śmiercią ojca, który pochowany został na cmentarzu żydowskim. Krążą pogłoski, że wdowa po prof. Halpernie przed śmiercią — będąc w stanie nieprzytomnym — została wychrzczona na żądanie swej córki.

KIM JEST FAŁSZYWY HRABIA OLSZAŃSKI? O fałszywym hr. Olszańskim, który wyłudzał pieniądze u szeregu rabinów, działaczy i dziennikarzy żydowskich pod pozorem chęci przejścia na judaizm, dowiadują się pisma warszawskie następujących szczegółów: Właściwe jego nazwisko brzmi Czesław Raksik; pochodzi on z Gniezna, gdzie ojciec jego jest właścicielem restauracji. Rzekomy Olszański liczy lat 19 i rozpoczął swoją karjerę od tego, że ukradł ojcu 3200 zł. i uciekł do Łodzi a następnie do Warszawy, gdzie popełnił szereg oszustw opowiadając, iż pragnie przejść na judaizm. Z polecenia ojca aresztowano go a następnie wypuszczono na wolność. Całą sprawę przekazano sądowi.

CZTERY OSOBY NA ODCZYCIE PROFESORA SORBONY W WARSZAWIE. W „Kurjerze Porannym" czytamy: Onegdaj w sali Wolnej Wszechnicy w Warszawie p. Joachim Reynhold doktor Sorbony wygłosił piękną prelekcję o „Doniosłości studjów nad kulturą francusko włoską". P. Reynhold został zaproszony przez rząd polski dla wyłożenia w ciągu zimowego semestru na Wolnej Wszechnicy kursu filologji romańskiej. Wykład wstępny miał charakter publicznego odczytu. Na

odczyt ten, mimo obficie rozesłanych zaproszeń przybyły dosłownie... cztery osoby, dwie panie i dwóch przedstawicieli płci brzydkiej. Zbyt łagodne byłoby powiedzenie, że było to — brzydko. Krótko mówiąc — był to poprostu bardzo posępny skandal.

GAZ TANIEJE W... ŁODZI. Na wniosek Rady nadzorczej Gazowni miejskiej w Łodzi magistrat obniżył cenę gazu, używanego dla celów drobnego przemysłu o 10 proc.

PROKURATURA ŻĄDA WYDANIA DWÓCH POSŁÓW KOMUNISTYCZNYCH. W związku z toczącym się obecnie we Włodzimierzu Wołyńskim procesem przeciwko 150 oskarżonym o spisek komunistyczny, prokuratura w Łucku wystąpiła do Sejmu z żądaniem wydania dwu posłów komunistycznych: Paszczuka i Prystupy.

FIKCYJNY URZĄD ISTNIAŁ 2 LATA. Sąd okręgowy wileński rozpatrywał niezwykłą sprawę Bolesława Przewalskiego, którego skazał na 2 i pół roku więzienia. Przewalski, na podstawie sfałszowanych dokumentów urzędowych, założył ekspozyturę urzędu kryminalno śledczego DOK Nr. 3 w Lidzie i stanął na jej czele. Fikcyjny ten urząd istniał 2 lata i zatrudniał licznych urzędników etatowych, którzy pobierali gaże w jednej z instytucyj wojskowych. Działalność „ekspozytury" zdemaskowały władze przypadkowo, w czasie wizytacji okręgowego inspektora policji.

SENSACYJNE SZCZEGÓŁY ŚLEDZTWA W SPRAWIE ZAMORDOWANIA KURATORA SOBIŃSKIEGO. Śledztwo w sprawie zamordowania kuratora Sobińskiego doprowadziło do sensacyjnych rezultatów. Policja we Lwowie znalazła w mieszkaniu trzech ukraińskich studentów magazyn z materjałem wybuchowym. Znaleziono wiele dynamitu broni i map. Właściciele mieszkania zostali aresztowani. Odmówili oni złożenia zeznań.

SAMOBÓJSTWO W ZAKOPANEM. W celu samobójczym strzeliła do siebie 18-letnia Emilja Oberlenderówna, córka znanego kupca zakopiańskiego. Kula przestrzeliła lewą pierś, grzęznąc w płucu. Denatkę w stanie groźnym odwieziono do szpitala klinicznego. — Powód samobójstwa narazie nieznany.

———

ZRZESZENIE TOWARZYSTW UBEZPIECZENIOWYCH. O wzmagającem się zaufaniu zagranicy do stosunków gospodarczych w Polsce świadczy fakt że najpotężniejsza wszechświatowa instytucja ubezpieczeniowa „The Prudential assurance company limited" London E. D. 3. Halborn Bars zrzeszyła się ze znanem chlubnie krajowem Towarzystwem „Przezorność" istniejącem od r. 1892. O potędze Towarzystwa „Prudential" zrzeszonego z Towarzystwem „Przezorność" S. A. w Warszawie świadczy fakt, że fundusze gwarancyjne z końcem r. 1925 przewyższają L 195 milj. tj. zł. 8.000.000.000. wypłacone odszkodowania przewyższają L 285 milj. tj. zł. 11.000.000.000 a roczny zbiór składek przekracza L 39 milj. tj. zł. 1.600.000.000, co wpływa dodatnio na walory Towarzystwa „Przezorność", a temsamem spodziewać się należy poważnego wzmożenia się zaufania społeczeństwa do tegoż Towarzystwa.

Wesoły kącik

POROZUMIELI SIĘ

Pani Nowobogacka: — Panie eskulapie, chciałabym się pana poinsultować, mam w głowie różne konfekcje i jestem zupełnie skonstruowana...

Lekarz (ironicznie): — Niech pani nie robi sobie żadnych skrofułów, uda się do hypoteki i każe dać sobie oleju rynocerusowego.

TAKŻE RADJO

— Czy pan ma w domu radjo?

— Mam, mam! Nawet z rozgłośnikiem! Mieszkam z teściową!

PANTOFEL

„Pan domu" (do nowoprzyjętego lokaja): — ...Jeśli wam żona moja da jakieś polecenie, to jest tak samo, jakbym ja je wydał, a właściwie... to jest poniekąd jeszcze więcej...

Tym [illegible].T. Prenumeratorom z [illegible]rowincji, którzy nie odnowią bezzwłocznie prenumeraty, będz[illegible] zmuszeni wstrzymać z dniem 1[illegible] wysyłkę naszego pisma.

KRONIKA

Wschód słońca 7 m. 23

Grudzień **4** Sobota 28 Kislew 5687

Zachód słońca 14 m. 28

Tydzień jubileuszowy Z. F. N.

Od niedzieli począwszy wysłannicy K. K. L. odwiedzać będą domy żydowskie, ażeby zażądać datku jubileuszowego przez wpisywanie się do księgi pamiątkowej. Jest obowiązkiem każdego Żyda w Tygodniu Jubileuszowym wpisać się do Księgi jubileuszowej i przyczynić się do powiększenia wpływów Ż. F. N.

W bieżącym roku czekają Ż. F. N. ogromne zadania. Od poparcia społeczeństwa żydowskiego zależy, czy Ż. F. N. będzie w stanie tym zadaniom podołać. Spełnijcie swój obowiązek i wpisujcie się wszyscy do Księgi pamiątkowej!

Kahały na rzecz Funduszu Narodowego

W związku z ogłoszonym na czas od 1—12 grudnia okresem jubileuszowym Funduszu Narodowego, roześle w tych dniach Fundusz Narodowy w Jerozolimie odezwę do wszystkich kahałów, w której Centrala F. N. nawołuje kahały do wpisania się do Złotej Księgi.

Niewątpliwie odezwa Ż. F. N. znajdzie żywe echo wśród kahałów w Polsce.

Liga Narodów, Międzynarodówka socjalistyczna a Palestyna

Pod powyższym tytułem wygłosi odczyt znany przywódca Poale Syonu, członek Egzekutywy Międzynarodówki socjalistycznej, p. B. Locker, w poniedziałek 6 bm. o godz. 8 wiecz. w wielkiej sali Kahału (Krakowska 41). Tezy odczytu: 1) Liga Narodów, czem jest a czem winna być? 2) Ewolucja Ligi, 3) Stanowisko socjalistów do Ligi. 4) System mandatowy w teorji i praktyce, 5) Liga Narodów a rząd mandatowy w Palestynie, 6) Odrodzenie bliskiego Wschodu, 7) Stosunki żydowsko-arabskie, 8) Kolonizacja jako problem międzynarodowy, 9) Stanowisko Międzynarodówki do Palestyny, 10) Nasza rola w Międzynarodówce.

Odczyt p. Lockera, wybitnego znawcy problemów międzynarodowych i żydowskich, budzi powszechne zainteresowanie.

Zgromadzenie inwalidów żydowskich

W niedzielę, dnia 28 ub. m. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie żyd. inwalidów, wdów i sierót wojennych w Krakowie w wielkiej sali Kahału. Przed otwarciem Zgromadzenia wygłosił prezes Związkup. J. Bachner wspomnienie pośmiertne z powodu śmierci błp. Róży Rockowej, które zebrani wysłuchali stojąco. Następnie referował Dr. L. Schermant o sprawach krajowej organizacji, poczem wygłosił referat Dr. T. Molkner o zadaniach światowej organizacji. Przewodniczący J. Bachner przedstawił dokładny stan spraw organizacyjnych następnie zdał relację o wyniku interwencji w Ministerstwie Skarbu i w Generalnej Dyrekcji Monopolu Tytoń. Referent wywodził, że Rząd liczy się obecnie poważnie z organizacją Zjednoczenia Związków żyd. inwal., wdów i sierót wojen. R. P., czego dowodem jest, że chce natychmiast nadać kilkanaście sklepów tytoniowych Związkom żyd. inwal. (co jest oczywiście rzuconym tylko ochłapem, aby zaspokoić masy żyd. ofiar wojen.), oraz że o wszystkich wolnych koncesjach będzie zawiadamiane Zjednoczenie Z. Ż. I. W. S. R. P., i że opinja tego Zjednoczenia będzie tak samo miarodajna jak i Związków Polskich Inwal.

— **KAZANIE RAB. Dra THONA.** Podczas dzisiejszego sobotniego nabożeństwa w synagodze postępowej przy ul. Podbrzezie godz. 10 przedpoł., wygłosi kazanie rabin poseł Dr. Thon.

— **ZAPRZYSIĘŻENIE REKRUTÓW.** W dniu jutrzejszym urządza garnizon krakowski uroczyste zaprzysiężenie szeregowych rocznika 1905 wszystkich wyznań, poprzedzone nabożeństwami odprawionemi przez kapelanów wojskowych. Nabożeństwo dla szeregowców wyznania mojżeszowego odbędzie się w bóżnicy postępowej przy ul. Miodowej o godz. 9-tej rano. Właściwy akt zaprzysiężenia odbędzie się dla wszystkich wyznań na dziedzińcu koszar im. Gen. Bema (5 p. a. c.) o godzinie 11 w obecności dowódcy O. Korp. V., komendanta garnizonu komendanta miasta, wszystkich do wódców formacyj oraz przedstawicieli władz. Uroczystość zakończy defilada.

— **WZROST DROŻYZNY W KRAKOWIE.** Lokalna komisja do badania cen artykułów pierwszej potrzeby przy województwie krakowskiem stwierdziła na posiedzeniu w dniu wczorajszym, że koszta utrzymania rodziny pracowniczej wzrosły w miesiącu listopadzie br. w porównaniu z miesiącem październikiem o 3.44 procent.

— **NA TARGU WCZORAJSZYM** dowóz artykułów spożywczych był średni, ceny uległy lekkiej zwyżce. Podrożało zwłaszcza masło, za które płacono 6.50 do 7 zł. (kuchenne), a za deserowe 7.80 do 8 zł.

— **OTWARCIE WYSTAWY DROBIU.** Jutro, w niedzielę, o godzinie 11 rano nastąpi otwarcie wystawy drobiu gołębi, królików itd. w ujeżdżalni wojskowej przy ulicy Zwierzynieckiej l. 26. Otwarcia dokona minister rolnictwa S. Niezabytowski w towarzystwie reprezentantów władz państwowych i komunalnych. W czasie otwarcia wystawy unosić się będą nad Krakowem aeroplany, zrzucające kolorowy deszcz zawiadomień o otwarciu wystawy, nad to na miejscu wystawy wypuszczonych będzie tysiąc gołębi pocztowych. Zgłoszone eksponaty przyjmować będzie komitet wystawy dziś w sobotę tylko przed południem albowiem o godzinie 12 rozpocznie urzędowanie komisja.

Prawdziwą sensacją będzie obecność na wystawie przy dziale owiec oryginalnego kobziarza z Podhala Jana Mroza z Poronina. Kobziarz ten przed kilku laty, kiedy aktualną była sprawa Spiża i Orawy przez kilka tygodni przebywał w Paryżu, ciesząc się nietylko powodzeniem u „starego tygrysa" Clemenceau i Wilsona, którym przygrywał na kobzie, ale także wśród szerokich sfer wykwintnych Paryżanek.

— **KONTROLA MIEJSKICH ZAKŁADÓW DOBROCZYNNYCH.** W tych dniach przeprowadził wiceprezydent miasta Dr. Schneider z naczelnym lekarzem miejskim dr Owsińskim rewizję miejskich zakładów opiekuńczych, a mianowicie: Domu starców przy ul. Lubicz l. 25 miejskich żłóbków przy ul. Koletek l. 10, przy ul. Podzamcze l. 5—7 i przy ul. Pełnej l. 1—7, tudzież schroniska dla bezdomnych mężczyzn i kobiet przy ulicy Krakowskiej. — We wszystkich tych zakładach miejskich znalazł wiceprezydent porządek i czystość, jednak ogromne przepełnienie i stwierdził naglącą konieczność rozbudowy tych zakładów, względnie całkowitej odbudowy przez przeniesienie za miasto do nowo wystawić się mających celowych budynków.

— **NAJECHANA PRZEZ TRAMWAJ.** Wczoraj na pl. Marjackim najechał tramwaj na Halinę Liwszyc (lat 20), słuchaczkę uniwersytetu zamieszkałą przy ul. Krakowskiej l. 12. Ofiara wypadku doznała złamania obojczyka i obrażeń na całem ciele. Lekarz pogotowia przewiózł Liwszycównę do szpitala, gdzie ją opatrzono.

— **OSKALPOWANY CHŁOPIEC.** W Borku Fałęckim wóz ciężarowy najechał na 7-letniego Stanisława Romana, syna palacza fabryki sody. Nieszczęśliwemu chłopcu zdarły koła wozu niemal całą skórę na głowie, odsłaniając kości czaszkowe. W ciężkim stanie przewieziono ofiarę wypadku na klinikę chirurgiczną.

— **AUTO NAJECHAŁO NA FURĘ.** Dnia 2 bm. w ul. Twardowskiego najechało auto osobowe Nr. 5410 na wóz włościański, skutkiem czego został złamany dyszel od wozu. Z jadących osób nikt nie doznał obrażeń cielesnych.

— **WŁAMANIE DO TRAFIKI.** W nocy z 2 na 3 bm. włamali się dotychczas niewykryci sprawcy do sklepu Abrahama Ryglera w Rynku Podgórskim l. 8 przez wyjęcie drzwi z sieni do sklepu i skradli znaczną ilość wyrobów tytoniowych wartości 700 zł.

— **SFINGOWANA KRADZIEŻ.** W toku dochodzeń policyjnych prowadzonych w sprawie zgłoszonej kradzieży 800 zł i teczki z dokumentami i kapeluszem na szkodę Salicza Mirosława wyszło na jaw, że kradzież ta nie miała miejsca, gdyż Kalicz nie miał gotówki 800 zł. a teczkę pozostawił przez zapomnienie na ławce plantacyjnej.

— **UJĘCIE ZŁODZIEJA BOCHEŃSKIEGO.** W toku dochodzeń policyjnych prowadzonych przez miasto Bochnia i urząd śledczy w Krakowie w sprawie ostatnio popełnionych kradzieży na terenie miasta Bochni stwierdzono, że kradzieży garderoby i srebra stołowego wartości 1500 zł na szkodę inż. Frieda oraz garderoby i narzędzi ślusarskich wartości około 400 zł na szkodę gimnazjum dopuścił się osobnik, podający się za Władysława Grzegorza z Kielc, którego aresztowano i odstawiono do aresztów sądowych. Wszystkie prawie skradzione rzeczy odnaleziono i zwrócono poszkodowanym. Sprawca, który ma na sumieniu bogatą przeszłość kryminalną ukrywał skradzione rzeczy w grobowcu Górskich w Bochni i w przechowalni na dworcu osobowym w Krakowie. Grzegorz ma nadto dochodzenia o postrzelenie funkcjonarjusza policyjnego w Kielcach. Usiłował on także włamać się do kasy salinarnej w Bochni, gdzie skradł jednak tylko futrzaną zarzutkę.

— **KRADZIEŻ CUKRU Z WAGONU KOLEJOWEGO.** Według doniesienia zarządu stacji kolejowej Kraków—Grzegórzki, skradziono tam w nocy z 1 na 2 bm. z zamkniętego wagonu około 300 kg cukru we workach.

———oȣo———

ZMARLI:

Stela Tieberg l. 4, Szifra Geldrecht l. 89, Bella Schamroth l. 78, Jeruchim Placzek l. 65.

Uroczystości jubileuszowe Ż.F.N. na prowincji

Tarnów: 4 bm. Dr. Tisch.
Oświęcim: 4 bm. Mgr. Salpeter,
Krzeszowice: 4 bm. M. Wiesenfeld
Krosno: 4 bm. Dr. Oberlaender,
Szczakowa: 4 bm. B. Lerchenfeld
Żywiec: 4 bm. Rabin Dr. Hirschfeld
Jarosław: 5 bm. Dr Tisch,
Skoczów: 5 bm. Dr. R. Feldschuh
Lisko: 5 bm. A. Feibusch
Strzyżów: 5 bm. Dr. Koretz,
Dukla: 5 bm. Dr. J. Gross
Biała: 5 bm. Rabin Dr. Hirschfeld
Przeworsk: 5 bm. Chaim Neiger
Bochnia: 5 bm. Dr. Terło.

———o-§-o———

— **Z OKAZJI JUBILEUSZU ŻYD. FUNDUSZU NARODOWEGO** odbędzie się dziś w sobotę dnia 4 bm. o godz. 6'30 wiecz. staraniem młodzieży gimn. Żyd. Szkoły średniej w wielkiej sali gimnastycznej

UROCZYSTOŚĆ CHANUKOWA

z bardzo urozmaiconym programem. Dochód przeznaczony na Żyd. Fund. Narodowy. — Wstęp dla wszystkich.

———oȣo———

ŻYDOWSKI UNIWERSYTET LUDOWY PRZY „PRZEDŚWICIE HASZACHAR"

Wykłady odbędą się w następującym porządku:

Sobota: 3—3'45 p. E. Stein: Wielkie postacie literatury europejskiej. 3'55—4'40 p. I. Stern: Dzieje Żydów od Majmonidesa. 4'50—5'35 p. Jakób Stern: Kultura starożytna. 5'45—6'30 p. Inż. Ch. Löwenstein: Nauka o Palestynie współczesnej.

Niedziela: 3—3'45 p. M. Mühlstein: Historja literatury hebrajskiej. 3'55—4'40 p. prof. gimn. O. Mahler: Polska współczesna. 4'50—5'35 p. Dr K. Stein: Kwestja żydowska po wojnie światowej. 5'45—6'30 p. M. Schönberg: Anatomja, fizjologja i higiena człowieka.

Bezpłatne zniżki do teatru żydowskiego wydaje sekretarjat U. L. tylko członkom, którzy uiścili wkładkę za miesiąc listopad.

———oȣo———

— **ZWIĄZEK SJONISTÓW-REWIZJONISTÓW.** Dziś, w sobotę o godz. 3 popo. w lokalu Zw. Stradom 15 Zebranie członków. Na porządku dziennym: referat oraz sprawy związane z przyjazdem Wł. Żabotyńskiego.

— **SJOŃSKA KORPORACJA AKAD. „KADIMAH".** I. konwent, dziś w sobotę o g. 5 popoł. (Stradom 15).

— **PRZYGOTOWANIA DO DANCINGU,** który odbędzie się dnia 18 bm. na rzecz Żyd. Funduszu Narodowego, są już w pełnym toku.

— **JUŻ W XIX STULECIU** odkryto wybitne właściwości czerwonego wina „Hygea Perle“ dla niedokrwistych a współczesne powagi lekarskie polecają je w wypadkach anemji, biegunki i zaburzeń żołądkowych.

Z teatru, literatury i sztuki

— **Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** Dziś w sobotę wielka Rewja Artystyczna z programem złożonym z najlepszych punktów obu poprzednich rewij. Piękną tę rewję urządza teatr wskutek odroczenia terminu premjery „Hinkemana“ na najbliższy czwartek, do czego był zmuszony wobec ogromu prac przygotowawczych. W niedzielę o godz. 3'30 po cenach zniżonych „Moszkele Chazer“, zaś wieczorem znana komedja Juszkiewicza „200.000“ Szczęście Sonkina.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś w sobotę i dni następne „Akropolis“, które gromadzi dale liczne rzesze wielbicieli podniosłej poezji i pierwszorzędnych walorów teatralnych wawelskiej wizji Wyspiańskiego. Wszyscy wykonawcy z dyr. Nowakowskim i reż. Sosnowskim na czele są przedmiotem gorących owacyj. Również licznym pokupem cieszy się artystyczny program „Akropolis“, który zarówno dzięki swojej wykwintnej szacie typograficznej, jak bogatej treści literackiej jest cenną pamiątką dla uczestników tego przedstawienia.

— **TEATR POPULARNY NOWOŚCI.** Dziś w sobotę i jutro w niedzielę wieczór arcywesoła operetka Kolla „Baron Kimmel“, która na wczorajszej premjerze doznała tak gorącego przyjęcia. W niedzielę popołudniu o 3'30 po cenach popularnych „Św. Mikołaj na weselu lalki“. Podarki dla grzecznych dzieci. W środę, 8 bm. popołudniu po cenach popularnych melodyjna operetka „Żołnierz Marysieńki“. W przygotowaniu pod reżyserją dyr. Pilarskiego najnowsza operetka Benatzkiego „Adieu Mimi“ z Elną Gistedt w roli tytułowej.

— **WIECZÓR PIEŚNI ROSYJSKICH** w wykonaniu p. Kniaginine odbędzie się w Kollegium Wykładów Naukowych (Rynek 39) w poniedziałek 6 bm. Przy fortepjanie p. Otto Gross. W programie Strawiński, Spendiarew, Glijer i Rimsky-Korsakow. Pocz. o godz. 7 wiecz.

— **„ŻYDÓWKA“ Z JANINĄ KOROLEWICZ-WAYDOWĄ,** znakomitą artystką, Marcelim Sowilskim, jednym z najświetniejszych polskich tenorów i Aleksandrem Michałowskim pierwszym basistą opery warszawskiej, wykonaną będzie estradowo w Starym Teatrze dziś, tj. w sobotę, 4 bm. pod artystycznem kierownictwem p. Bolesława Wallek-Walewskiego. Jutro tj. w niedzielę, 5 bm. wykonaną będzie najpiękniejsza opera Verdiego „Aida“.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI (Bocheńska 7)
(pocz. o godz. 8 wiecz.)

Sobota: „Rewja artystyczna“ (najlepsze punkty I. i II. serji).
Niedziela: pop. „Moszkele Chazer“; wiecz. „200.000 Szczęście Sonkina“.

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Sobota: „Akropolis“.
Niedziela: pop. „Cały dzień bez kłamstwa“; wieczór „Akropolis“.

TEATR POPULARNY „NOWOŚCI“.
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Sobota: „Baron Kimmel“.
Niedziela: pop. „Św. Mikołaj na weselu lalki“; wiecz. „Baron Kimmel“.

Z EKRANU.

„Kurjer Carski“
(Kino-teatry „Uciecha“ i „Warszawa“).

Ten p. Turzański reżyser wytwórni „Films de France“ jest człowiekiem twardego serca. Doprawdy gdyby był widział moją przyjaciółkę, tonącą we łzach, gdyby odczuł tak jak ja jej ostre paznokietki które mi wbiła w ręce, nie pozwoliłby biednemu Możuchinowi takie zadawać męki. A jeśli już musiał to uczynić, to czemu trzymał nas w napiętej niepewności aż do ostatniej chwili, czemu odrazu nie zdradza, że Strogow nie oślepł, tylko tak udaje?

Czemu — pytam się, jakbym pierwszy raz w życiu oglądał film, wszak na tem polega cały urok niespodzianki cała tajemnica uroku. A „Kurjer Carski“ nawet u zblazowanego widza wywoła chwile zachwytu. Jestem zdecydowanym antymilitarystą i jako Żyd nie lubię wojenki, a jednak z przyjemnością oglądałem batalistykę zainscenizowaną w „Carskim Kurjerze“, bo wiedziałem, że trupów na polu walki nie będzie. Ale nietylko bitwy, lecz piękne sceny rodzajowe, a zwłaszcza wspaniałe tańce i popisy przed chanem tatarskim bardzo miłe robią wrażenie. Jeśli się doda, że gra Możżuchin, jeden z naprawdę zdolnych aktorów filmowych i piękna Natalja Kowanko wreszcie p. Brindeau odtwarzająca w sposób mistrzowski matkę zrozumie się, dlaczego film ten kosztował mnie chusteczkę, którą obcierałem niebieskie, spłakane oczęta swej przyjaciółki.

Prawdą jest, że ta niewiasta miękkie ma serce, ale też mocnych, piętrzących się efektów nie zabrakło. Jest się czem wzruszać i czem zachwycać...

Moassi.

—o-§-o—

REPERTUAR KIN KRAKOWSKICH

BAGATELA: „Najukochańsza żona maharadży“.
NOWOŚCI: „Granica w płomieniach“.
PROMIEŃ: „Upiór w operze“ (Lon Chaney).
REDUTA: „Grota śmierci“ i groteska „Ridolini jako woźny teatralny“.
SZTUKA: „Faust“
UCIECHA i WARSZAWA: „Kurjer carski“ (Iwan Możżuchin Natalja Kowanko).
KINO MUZEUM (w sobotę i w niedzielę): „Doktor Jack“ komedja oraz „Mamin synek“ farsa.

Z SALI SĄDOWEJ

Uwolnienie od oskarżenia o zdradę główną

W krakowskim sądzie wojskowym stanęli wczoraj Szaja Kinderman (lat 23) i Konstanty Druchak (lat 22), szeregowcy 11 komp. 16 p. piech. z Tarnowa, oskarżeni o zbrodnię zdrady głównej, popełnioną przez to że dnia 8 czerwca br. rozrzucali w Tarnowie podczas służby odezwy o treści antypaństwowej. Kinderman, który przed niedawnym czasem skończył odsiadywać karę 2-letn. więzienia za zdradę główną przyznał się, że jest komunistą, jednak zaprzeczył, jakoby rozrzucał inkryminowane odezwy. Podejrzenie o rozszerzanie odezw, których jeden egzemplarz znaleziono u Druchaka padło na Kindermana ze względu na jego przeszłość polityczną. Rozprawa nie potwierdziła poszlak co do winy oskarżonych, wobec czego **trybunał uwolnił ich od winy i kary.**

Przewodniczył pułk. k. s. Dr Bartik, oskarżał prok. major Żebracki, bronił obu oskarżonych adw. Dr Woźniakowski.

Sąd zatwierdził karę administracyjną nałożoną na „Głos Narodu“

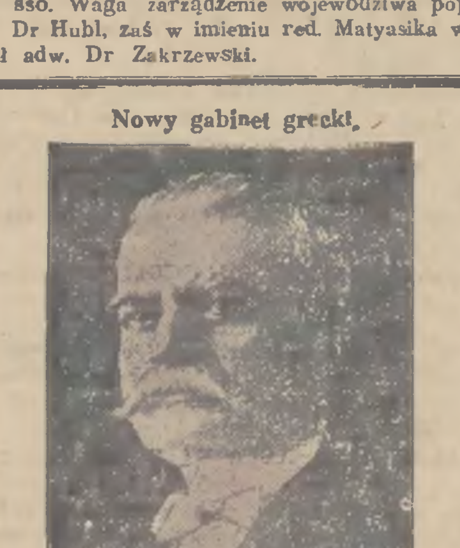
Na mocy dekretu prasowego

Trybunał apelacyjny w krakowskim sądzie okręgowym karnym rozpatrywał wczoraj odwołanie redaktora odpowiedzialnego „Głosu Narodu“ p. Matyasika od kary administracyjnej w kwocie 100 zł wzgl. 10 dni aresztu i konfiskaty zarządzonej przez województwo krakowskie przed dwoma tygodniami na mocy nowego dekretu prasowego, pod zarzutem obrazy rządu.

Po przeprowadzonej rozprawie trybunał apelacyjny zatwierdził w całej rozciągłości zarządzenie województwa, wobec czego konfiskata i kara stały się prawomocne.

Przewodniczył sso. Kraus, wotowali sso. Podobiński i sso. Waga, zarządzenie województwa popierał prok. Dr Hubl, zaś w imieniu red. Matyasika występował adw. Dr Zakrzewski.

Nowy gabinet grecki.

W Grecji doszedł do skutku, jak wiadomo gabinet koalicyjny, złożony ze stronnictw republikańskich i umiarkowanie monarchistycznego. Na jego czele stanął znany polityk i finansista Zaimis, którego podobiznę powyżej zamieszczamy.

Z giełdy

Giełda krakowska z 3 bm. **Akcje:** P. Bank Przemysł. 0.14. Tohan 0.24, Zieleniewski 12.50, Górka 18.20 Siersza Zakł. Górn. 3.25, Krakus 0.22, Chybie 4.70—4.75.

Giełda zbożowa

Giełda płodów rolniczych w Krakowie z dnia 3 bm. Ceny za 100 kg — parytet Kraków. **Pszenica** czerw. i żółta kraj. dwor. 72/73 51'50—52'00, pszenica targowa 72/7 49'50 50'00, żyto dworskie kraj. 67/68 3[illegible]0—40'00, żyto targowe 64/65 38'00—39'00, jęczmień browarny [illegible]0'00—[illegible]0'00, jęczmień na krupy 33'50 34'00, kukurudza krajowa [illegible]5'00—36'00 kukurudza Cinquantino 40'00—42'50, siano słodkie 10'00 — 11'00, siano średnie 9'00 — 9'50, słoma długa [illegible]'00—6'00, słoma mierzwa luzem 4'00 - 4'50, ziemniaki stołowe 8'5[illegible] - 9'50, mąka pszenna okr. krak. wym. 45 proc. Nr. 88'00—89'00, mąka pszenna okr. krak. wym. 50 proc. 87'00—88'00, mąka pszenna okr. krak. wym. — proc. 64'00 [illegible]6'00, mąka psz. z młyn. kong. Nr 0000 8[illegible]'00 — 84'00, mąka pszenna z młyn. kong. grysikowa 85'00—87'00, mąka żytnia okr. krak. wymiału 60 proc. 61'50—62'00, mąka żytnia okr. pozn. wymiału 65 proc. 61'50—62'00, otręby żytnie [illegible]6'00—27'00, otręby pszenne 26'00 27'00, pęcak zwyczajny 60 proc. 50'00 - 5[illegible]'00, pęcak okrągły 54'00 55'00, siekanka jęczmienna 52'00—[illegible]4'00 kasza jaglana krajowa 65'00— 6[illegible]'00, kasza jaglana zagraniczna 74'[illegible]0—7[illegible]'00, kasza tatar. cała 81'00—82'00, kasza tatar. łamana [illegible]7'00— [illegible]8'00, kasza tarnopolska 80'00—82'00, ryż cały Burma II. 94'00— 95'00.

Tendencja ogólna normalna, dowozy słabe.

Poznań, dnia 3 b. m. (PAT) Żyto 36'75—37'75 — Pszenica 4[illegible]'00 - 49'00 — Jęczmień [illegible]8'00—31'00 — Jęczmień browarniany 31'50 — 00 — Owies 30'00—[illegible]2'00 Mąka żytnia 70% 58'5[illegible] —'— — Mąka żytnia 65% [illegible] —'— — Mąka pszenna 65% [illegible]'50—7[illegible] — Ospa pszenna 2[illegible]'00 — '— — ospa żytnia 26.00 - 27'00 — ziemniaki stołowe —'— —'— — ziemniaki gorzelniane 6'60 — 6'60 - gorczyca —'00——00 rzepka —'00— '[illegible]0 — Groch Wiktorja 7[illegible]'——8[illegible]'—

Tendencja spokojna

Giełda warszawska

Warszawa 3 bm. (PAT). Giełda waluty.
Dolary 8[illegible]8, sprz. 9'—, kup. 8'96
Belgja 1[illegible]5'50, 1[illegible]5'[illegible]1, 125'1[illegible].
Londyn 43'69 sprz. 43'80, kup. 4[illegible]'58
N. Jork 9'—, sprz. 9'0[illegible], kup. [illegible]'98.
Paryż 34'18 sprz. 34'27 kup. 34'[illegible]0.
Praga 26'[illegible]2 sprz. 26'[illegible]5 kup. 26'[illegible]6,
Szwajcarja 17[illegible]'—, sprz. 174'45, kup. 173'57
Włochy 38'6[illegible], [illegible]8'70, [illegible]8'50.
Wiedeń [illegible]72, sprz. 1[illegible]7'57, kup. 1[illegible]6'9[illegible],

Papiery procentowe: 8 proc. pożyczka konwersyjna 96.75, 5 proc. pożyczka konwersyjna 47.70—48, pożyczka dolarowa 78.50—79.25, pożyczka kolejowa 87. Tendencja słabsza.

Akcje: Bank Polski 81'50 81'—, 81'25, Bank Przemysłowy Lwów 0'— Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 5'50 Puls —'— Wild — Cegielski 13'25, Parowozy 0'— Zawiercie —'— Żegluga 0'— Polska nafta 0'[illegible]2, Siła i Światło [illegible]5'00 Chmielów —'— Starachowice 2'08 Pocisk 1'20 Zieleniewski 11'75 Żyrardów 11'— Chodorów —'—

Giełda wiedeńska

Giełda wiedeńska z dnia 3 b. m. (PAT). Dewizy. Amsterdam 28[illegible]04, Belgrad 12'48, Berlin 168'27 Bruksela [illegible]'44, Budapeszt 99'12 Bukareszt 374, Chrystianja — —, Kopenhaga 188'45, Londyn 34'32, Madryt 10[illegible]'70, Medjolan [illegible]0'50, Nowy Jork 70'[illegible]55, Paryż 20'66, Praga 20'96, Sofja 5'09, Sztokholm 18[illegible]'[illegible]0, Warszawa —'— — —', Zurych 136'[illegible]5 dolary 70'10, niemieckie 168'17, angielskie [illegible]'20, jugosłowiańskie 12'45 norweskie —' polskie 75'40—[illegible]8'[illegible]0 rumuńskie —'—, szwedzkie —'— szwajcarskie 136'15 hiszpańskie —'— czeskie [illegible]'93, węgierskie [illegible]8'07, tureckie —'—

Akcje: Zieleniewski 85'00, Silesja —, Fanto 115 Gal. Karpaty [illegible]5, Galicja [illegible]5, Siersza 28, Bank Małopolski 1'[illegible]0 Bank hip. —'. Tepege —'—.

Giełda zurychska

Zurych, 3. 12 PAT. Paryż 19.05, Londyn 25.14 1/8, Nowy Jork 5.18 i pół, Belgja 72.10 Włochy 22.20, Hiszpanja 78 3/4, Holandja 207.45, Berlin 123.30, Sztokholm 138.55 Oslo 132.30, Sofja 3.75, Praga 15.35, Warszawa 57.50, Budapeszt 72.60, Białogród 9.15, Konstantynopol 2.60, Bukareszt 2.75 Helsingfors 13.07 i pół. Tendencja niejednolita.

Giełda londyńska

Londyn, 3. 12 PAT. Nowy Jork 4.84 15/16, Holandja 12.12 5/8, Francja 128 1/4, Belgja 34.87 i pół, Włochy 113.50, Niemcy 20.39 i pół, Szwajcarja 25.13 i pół, Hiszpanja 31.87.5, Danja 18.21, Szwecja 18.17, Helsingfors 192.62, Praga 163 3/4.

Giełda paryska

Paryż, 3. 12 PAT. Londyn 128, Nowy Jork 26.40, Belgja 367, Hiszpanja 401, Włochy 113, Szwajcarja 500, Danja 703, Holandja 1155, Norwegja 673 i pół, Szwecja 704, Praga 78.15, Rumunja 14.85, Niemcy 628, Wiedeń 372.

Giełda nowojorska

Nowy Jork, 3. 12 (AW). Warszawa 11.75, Londyn 484 31/32, Paryż 383 1/4, Wiedeń 14 1/16—14 1/8 Praga 296 1/4, Włochy 428 i pół, Belgja 13.91 Budapeszt 14 1/16—14 1/8, Szwajcarja 19.29 i pół Helsingfors 252, Sofja 72, Holandja 39.98 i pół, Oslo 25.38, Kopenhaga 26.64, Sztokholm 26.68 i pół, Hiszpanja 15.21, Tokio 49.15, Bukareszt 52.15 Berlin 23.78 1/4, Belgrad 176 3/4, Montreal 100 1/16.

Rozruchy antyżydowskie w Rumunji

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 3 12 (D) Tel. Company donosi z Bukaresztu, iż wczoraj doszło w kilku miastach rumuńskich do wykroczeń antyżydowskich. — Podobno najstraszniejszą formę przybrały rozruchy w Kiszyniewie. Szczegółów brak narazie. —— ŁŁŁ ŁŁ

Wczoraj rozpoczęły się doniosłe konferencje w Paryżu

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, z 12 (K) Dziś rozpoczęły się na Quai d'Orsay konferencje w sprawach związanych z najbliższą sesją Ligi Narodów. Omawiane były przedewszystkiem sprawy dotyczące rozbrojenia niemieckiego i zniesienia kontroli wojskowej nad Niemcami. W naradach wziął udział także Poincare oraz Herriot.

Na jutro zapowiedziane jest w ambasadzie angielskiej przyjęcie wydane przez Chamberlaina na cześć Poincarego, Brianda, Zaleskiego oraz ambasadora niemieckiego v. Hoescha i włoskiego Avezzana. ——

W sobotę wieczór wyjeżdżają Chamberlain, Briand i Vandervelde tym samym pociągiem do Genewy. ——ŁŁ

Spotkanie Mussolinego ze Stresemannem dojdzie do skutku

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Berlin, 3 12 (T) Wedle wiadomości nadeszłych z Rzymu w kołach politycznych włoskich panuje przekonanie, iż w najbliższym czasie dojdzie do skutku spotkanie pomiędzy Mussolinim a Stresemannem.

Najwyższe cła w Europie posiada Polska

Wywiad z dyrektorem departamentu celnego.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. Dzisiejszy Przegląd Wieczorny" zamieszcza ciekawy wywiad z kierownikiem departamentu celnego przy ministerstwie skarbu.

Na zapytanie, czy istotnie cła u nas są najwyższe w Europie, p. dyrektor departamentu odpowiedział: Istotnie, niektóre towary mają cła niezmiernie wysokie, sięgające od 600 do 700 procent wartości towaru. Średnio jednak obciążenie importowe wynosi 35 procent wartości towaru. Ponieważ zaś surowce wolne są od cła, ogólne obciążenie celne wynosi 14 procent.

Na zapytanie, jaki jest stosunek ceł naszych do norm ogólnoeuropejskich, odpowiedział p. dyrektor:

Cła nie przekraczające 5 procent wartości towaru uważane są za cła rejestracyjne. Obciążenie celne do 15 procent uważano jest za słabe, do 25 procent za normalne, powyżej 25 procent za prohibicyjne.

Wachmistrz żandarmerji strzela do przodownika policji

Przodownik ciężko ranny.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. Z Białegostoku donoszą: Na tamtejszym dworcu kolejowym przyszło do zatargu między wachmistrzem żandarmerji a przodownikiem policji państwowej, podczas którego wachmistrz żandarmerji strzelił do przodownika. Przodownik został ciężko ranny. W stanie bardzo ciężkim przewieziono go do szpitala.

RZECZY CIEKAWE.

Sowiecki komisarz zdrowia o roli miłości w szczęśliwem małżeństwie

W Moskwie odbyła się w tych dniach ciekawa dyskusja publiczna. Rozmaici działacze społeczni oraz członkowie stronnictwa komunistycznego zeszli się, by zastanowić się nad doniosłem nad wyraz zagadnieniem; jakie są nieodzowne warunki szczęśliwego pożycia małżeńskiego.

Pierwszy przemawiał sowiecki komisarz zdrowia Semaszko, oświadczając, między innemi, co następuje: „Zasadniczym warunkiem szczęśliwego pożycia małżeńskiego jest, zdaniem mojem ,miłość. Nie mam tu jednak na myśli miłości teoretycznej, lecz tę wielką potężną miłość, która porywa całe jestestwo człowieka. W pieśniach ludowych wskazuje się na zdrowie jako na zasadniczy i nieodzowny warunek szczęśliwego małżeństwa. ja jednak przekonany jestem, iż pierwszym warunkiem jest miłość, a potem dopiero zdrowie".

Przeciwko twierdzeniu komisarza Semaszki wystąpił z całą stanowczością prof. Florow, dowodząc że jedynie zdrowie jest głównym warunkiem szczęśliwego pożycia małżeńskiego. Miłość jest rzeczą zupełnie podrzędną, a nawet zbyteczną, gdyż jest wszak rzeczą ogólnie znaną, że tzw. małżeństwa z miłości są przeważnie nieszczęśliwe. Obok zdrowia jest jeszcze, zdaniem prof. Florowa, cały szereg innych warunków szczęśliwego pożycia małżeńskiego, a więc przedewszystkiem: zgodność charakterów małżonków wzajemne rozumienie się odpowiednie wykształcenie, przynależność klasowa i partyjna itd. A do tego wszystkiego można dodać miłość, jako ostatnie danie, jako deser.

Zakaz wystawienia dzieła Lessinga „Natan Mędrzec"

Władze w Monachjum zakazały wystawienia filmu „Natan Mędrzec" osnutego na tle dzieła Lessinga. Zakaz umotywowano tem że główną postacią w dziele jest Żyd, co może doprowadzić do zakłócenia spokoju publicznego. Ponadto rozpatruje Lessing problem, która religja jest lepszą, przez co, jak twierdzą antysemici, jest przeciwnikiem chrześcijaństwa. Sprawę niezwykłego zakazu rozpatrywały władze berlińskie i poleciły zakaz jen znieść

Zjazd urzędów ziemskich

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 3. 12 Sin. W dniu dzisiejszym rozpoczęły się obrady zjazdu prezesów urzędów ziemskich. Obradom, które potrwają kilka dni, przewodniczy minister reform rolnych Władysław Staniewicz.

—o§o—

Ustawa o zwalczaniu pornografji przyjęta przez Reichstag

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Berlin, 3 12 (T) Na dzisiejszem posiedzeniu Reichstagu została ustawa o zwalczaniu pornografji (Schutz- u. Schundliteratur) przyjęta 250 głosami przeciw 158 głosom socjalistów i komunistów oraz pewnej części demokratów.

Garibaldi przesłuchany przez sędziego śledczego

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 3 12 (K) Pułk. Garibaldi został dziś po raz pierwszy przesłuchany przez sędziego śledczego. Garibaldi oświadczył, iż nie ma nic wspólnego z akcją hiszpańskiego spiskowca pułk. Maccia. Spiskiem katalońskim interesował się tylko ze względu na udział antyfaszystów w tym spisku. Maccia oświadczył Garibaldiemu, iż po zdobyciu władzy w Hiszpanji wprowadzi tam rządy republikańskie.

Wynik wyborów do parlamentu duńskiego

Kopenhaga, 3. 12 PAT. W dniu wczorajszym odbyły się wybory do Folkedingu. Mandaty były następujące: konserwatyści 30 (+ 2), radykali 16 (— 4) socjaldemokraci 53 (— 2), lewica 46 (+ 2), partja slezwidzka 1, komuniści nie otrzymali żadnego mandatu.

Dymisja gabinetu duńskiego

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Kopenhaga, 3 12 (D) W związku z wynikiem wyborów do parlamentu duńskiego gabinet Staudinga podał się do dymisji.

Wicekonsul angielski chwilowym więźniem strajkujących Chińczyków

Londyn, 3. 12 PAT. „Times" donosi z Hankou, że tamtejszego wicekonsula angielskiego strajkujący nie chcieli wypuścić z biura międzynarodowego komisarjatu dla spraw zagranicznych. Wicekonsul zmuszony był opuścić biuro potajemnie, drogą przez ogród. Strajkujący oświadczyli na konferencji, że zwalczają imperjalizm angielski i pragną przeforsować emancypację Chin.

Cook wyjechał do Moskwy

Londyn, 3. 12 PAT. Sekretarz związku górników Cook, odjechał wczoraj wieczorem przez Berlin do Moskwy celem wzięcia udziału w rozpoczynającym się w poniedziałek kongresie czerwonych związków zawodowych.

Kto będzie następcą Krassina?

Londyn, 3. 12 PAT. Wedle doniesień „Daily Telegraph" wymieniają obecnie jako zastępcę Krassina, Sokolnikowa albo Raskolnikowa.

Trocki ustąpił ze stanowiska przewodniczącego komisji gospodarczej

Moskwa, 3. 12 PAT. Trocki został na swą prośbę zwolniony ze stanowiska przewodniczącego komisji gospodarczej. Na jego miejsce zamianowany został zastępca przewodniczącego najwyższej rady gospodarczej Unji sowieckiej Ruchinowicz.

Powstańcy na Jawie poddali się

Battawia, 3. 12 PAT. Przed budynkiem rezydencyjnym zjawiło się 350 tubylców, którzy wzięli udział w ostatniem powstaniu komunistycznem, celem poddania się rządowi i złożenia przysięgi na wierność.

Odpowiedzi redakcji

S. R., ROZWADÓW: Poda każda większa księgarnia żydowska.

J. H., ZAKLICZYN: Informacji udzieli Biuro Palestyńskie, Kraków, Zielona 12.

ZWIĄZEK KREDYTOWY

Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością

W TARNOWIE, ULICA BERNARDYŃSKA L. 23

załatwia wszelkie czynności bankowe, przyjmuje inkaso weksli i winkulacje, udziela kredyty krótko i długoterminowe, przyjmuje wkładki oszczędnościowe.

Prezes Dyrekcji **Dr. H. Fischler.** Prezes Rady Nadzorczej **Józef Heumann.**

Drobne ogłoszenia

Lekcji francuskiego, niemieckiego (gramatyka, konwersacja, literatura) udziela nauczycielka gimn. Również lekcje zbiorowe. Metoda pierwszorzędna. Warunki przystępne. Kraków, ul. Zielona 11, II p., ganek

Liwor Pastinello Farby do nakładania płynne do materjałów, posypki, bronzy, dzety, po cenach konkurencyjnych, poleca Szymon Teufel, Kraków, Szewska 20, telefon 180. Zamówienia z prowincji za pobraniem.

Poszukuję 4-5 pokojowego obszernego mieszkania z komfortem na 1 piętrze blisko śródmieścia, za odstępnem lub czynszem z góry na 2 3 lat Zgłoszenia pod „N. N.“ do Adm. N. Dziennika.

Pokój umeblowany z osobnem wejściem w przecznicy Stradomia dla małżeństwa bezdzietnego (żyd.) do wynajęcia. Zgłoszenia pod „M. Z.“ do Adm. N. Dziennika.

Zgubiłem książeczkę wojskową na nazwisko Jan Dyląg wydaną przez P. K. U. Sanok unieważniam.

Zgubiłem tymczasową kartę zwolnienia z wojska na nazwisko Krzemiński Jan Kędzyż, Dębica unieważnia się.

Kredens wiedeński barokowy okazyjnie do sprzedania. Wiadomość Krakowska 4, I. piętro, drzwi na lewo.

Miłośnikom dobrej książki prawdziwą radość sprawia Czytelnia Uniwersalna. Gołębia 2, swą doborową biblioteką. Firma nasza znaną jest ze swej czystości, elegancji i fachowej obsługi. Najkorzystniejsze warunki abonamentu. Dla urzędników, akademików i uczniów 20 proc. zniżki. Premja książkowe. Zniżki do kin

Pracownia stolarska Köllnera w Krakowie, przy ul. J. Kochanowskiego 21 obok Karmelickiej wykonuje okna wystawowe i urządzenia sklepowe po cenach konkurencyjnych.

WDOWA po adwokacie (żyd.) przyjmie panienkę na wspólne mieszkanie z utrzymaniem. Fortepian w domu, ewentualnie lekcje muzyki **Ul. Smoleńska 24, I. p.**

REKLAMA dźwignią :: handlu ::

HALLO! AMATORZY RADJA! UWAGA!!

NOWY SKLEP RADJA W KRAKOWIE!

„RADJO-NATAWIS“

OLBRZYMI WYBÓR TOWARU! FACHOWA OBSŁUGA I PORADA!

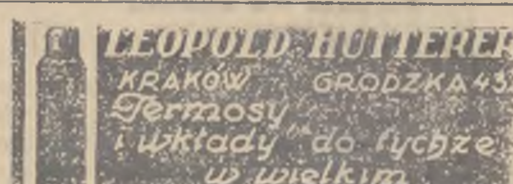
KRAKÓW, STAROWIŚLNA 17. — TEL. 45-90

Mam piękny obszerny lokal o dużej wystawie przy ruchliwej ulicy w dzielnicy handlowej i przystąpiłbym jako **spólnik** do większego interesu. (Branża obojętna). Zgłoszenia pod „H. P. 40“ do Adm. N. Dz.

Bibuły, Krepy, Tapety ozdoby do drzewek i wszelkie papiery najtaniej w HURTOWNI PAPIERU **S. HEUMANN, KRAKÓW DIETLA 55** TELEFON Nr. 1019.

BRYLANTY perły, złoto i bižuterję **szacuje** jubiler **Sina Herzog** Kraków, Krakowska L. 10 Dochód na cel dobroczynny Stow. „Machsike Cholim“

„DYWAN“ Tkalnia dywanów i kilimów KRAKÓW-PODGÓRZE ŚW. KINGI 9 linja tram. 3 poleca **DYWANY I KILIMY** bezkonkurencyjnie tanio. **Klinika dla naprawy dywanów perskich i kilimów.**

OGŁOSZENIE.

Fabryka Mebli Żelaznych i Metalowych ANTONI POGORZELSKI Kraków, św. Łazarza 19. — Tel. 98

donosi PT. swoim odbiorcom, że z dniem 1 go grudnia br. przeniósł Centralne Biuro Zamówień do nowego lokalu przy ul. Mikołajskiej L. 8, I. piętro telefon Nr 35-8. — Polecając nadal swe wyroby w wielkim wyborze, jak łóżka żelazne i mosiężne umywalki szafki nocne, wkłady siatkowe do łóżek szafki lekarskie, przyrządy ortopedyczne i t. p. po cenach przystępnych. — Wykonanie solidne podług wzorów i rysunków.

Najszybszy, najpewniejszy i najtańszy transport osób towarów i poczty **Informacje:** Aerolot S. A. Kraków, Anny 4. Tel. 3222

KILIMY--DYWANY

o artystycznych wzorach swojskich wschodnich gotowe i na zamówienie poleca wytwórnia **„Kobierzec“ Kraków, Podwale 3.**

„Marka światowej sławy“

Dla zdrowia dzieci! przez powagi lekarskie zalecany.

HAYA PUDER ANTISEPTYCZNY I MYDŁO HYGIENICZNE dla niemowląt i dzieci

Tysiące podziękowań! Ostrzega się przed naśladownictwami! Dlatego żądać należy wszędzie **tylko PUDRU HAYA** Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach. Główn... **S. HAY,** aptekarz, **LWÓW**

Administrację realności

w Berlinie pożyczki na takowe na korzystnych warunkach oraz wszelkie tranzakcje przeprowadza kancelarja Dra E. WOLFA, adwokata, Kraków-Podgórze, Lwowska 24, — Tel. 2288.

„Jahra“ **FIGOL** Idealny środek przeczyszczający bezbolesny, smaczny dla dzieci i dorosłych. Laboratorjum chemiczno farmaceutyczne APTEKI F. GRALEWSKIEGO, KRAKÓW.

Żądajcie wyłącznie tylko Wyrobów Waflowych — Keksów i Biszkoptów zaopatrzonych znakiem ochronnym i nazwiskiem **„Schramek“** z Fabryki specjal. wyrobów waflowych, keksów i biszkoptów **Bracia Schramek, Cieszyn** bo tylko te wyroby są pierwszorzędne i słyną z niedoścignionej **dobroci.** Wystrzegajcie się naśladownictw! Różnica gatunku jest olbrzymia! **W jakości treść i siła!**

Zakopane

Pensjonat „Kujawianka“ ul. Zamojskiego 11 otwarcie sezonu zimowego dnia 15 grudnia br.

8.000 dolarów pożyczki na I. hipotekę wielkiego domu na głównej ulicy w Bielsku poszukuję. Zgłosz. z podaniem warunków pod „Pewność“ do Biura ogłoszeń „Ruch“ Kraków, ulica Szczepańska 9.

SATYSFAKCJĄ DLA MIŁOŚNIKÓW MUZYKI I TAŃCA jest aparat angielski z marką **„Głos swego Pana“** najnowszej konstrukcji (systemu radjo z podkładką mikrofonową. Sławą swą zdobyły aparaty na całej kuli ziemskiej, jak również swoim sławnym repertuarem największych artystów świata, jak: Paderewski, Caruso, Chaliapin i t. Gramofonowe płyty żyd. Rosenblatta, Kwartina i t. zawsze na składzie.

THE GRAMOPHONE CO. LIMITED Generalny Reprezentant na Polskę: **JÓZEF WEKSLER** ekspert i członek Izby handl. brytyjskiej **Kraków, Floriańska 34. Warszawa, Marszałkowska 132. Lwów, Sykstuska 2.**